

Šiame numery

Su Jonu Aisčiu atsisveikinant.
Stalino dvasia grįžta tautosakon.

Ar yra Vatikano susirinkimas klaidingų pranašų auka?
Antroji Baltų studijų konferencija Skandinavijoje.
Mįslinga Šliūpo – Baranausko bičiulystės užuomina.
Pasikalbėjimas su Jurgiu Jankum apie "Užkandį".

Kertinė paraštė

Stalino dvasia grįžta tautosakon

Gegužės 7-12 d. Vilniuje buvo susibūrę "80 su viršum folkloristų, muzikologų, kompozitorių, dėstytojų, metodistų, atlikėjų, redaktorių iš Maskvos, Leningrado, Minsko, Rygos, Talino, Tbilisio, Jerevano, Gorkio, Taškento, Alma Atos, Jakutsko, Vilniaus", ir t. t. (Literatūra ir Menas, geg. 19). Toji tautosakininkų armija uoliai nagrinėjusi "aktualiausias šiuolaikinės muzikinės folkloristikos problemas". Kaip matyti iš jau paskelbtų straipsnelių, konferencijoje skaityta įdomių pranešimų. Daug komplimentų susilaukė Lietuvos folkloristai. Vilnius buvo parinktas posėdžio vieta, nes norėta "susipažinti su Lietuvos kataloguotojų patyrimu ir tuo pagrindu pradėti nagrinėti bendrus metodologinius katalogavimo klausimus".

Viskas būtų labai gražu, jei, tautosakininkai kalbant, po tais įvairiaspalviams folkloriniais žiedeliais nesislapstyti riebus kirminėliai. Ir šiame posėdyje, kaip ir visos sovietijos kultūriniam gyvenime, skambėjo labai jau neliaudies daina — rusifikacijos ir restalinizacijos gaidos. Pavyzdžiui, pagrindiniame pranešime labai išpuilingai titulingas pareigūnas, "TSRS Kompozitorių sąjungos liaudies muzikinės kūrybos sąjunginės komisijos pirmininko pavaduotojas", Lev Lebedinskij, pacitavo Brežnevo tvirtinimą, kad "mūsų šalyje susiformavo ir suklestėjo vieninga savo dvasia ir savo principiniu turiniu tarybinė socialistinė kultūra". Ir pacitavęs dabartinį neklaidingą carą, kaip Lebedinskio pirmtakui cituodavo Staliną, įsiai sviedė susirinkusiems folkloristams priekaištą:

"Šis svarbus teiginys apie istorinio nacionalinių kultūrų suartėjimo... progresyvumą, — užfiksuotas partijos programoje bei akcentuotas TSKP CK nutarime 'Dėl literatūros ir meno kritikos', — folkloristikos moksle, deja, dar nesusilaukė reikiamo atgarsio".

Lebedinskio priekaištas reiškia didelį komplimentą mūsų tautosakos darbuotojams, kurių didžioji dalis ištikimai arė lietuviško folkloro vagą ir praturtino

mūsų tautosakinį žinyną, nenugrindami j marksistiniai-leninistini primityvizmą. Bet drauge šiame priekaište slypi ir grėsmė lietuvių tautosakos ateities plėtočiai. Lebedinskij pabrėžė, kad ateities folkloristika turi vykdyti "lenininę nacionalinių kultūrų suartėjimo politiką, reiškiančią pirmiausia nepakantumą visoms nacionalinio uždaru formoms". Brežnevo žodžiais, tą "suartėjimą" (sblizenije) seks "susiliejęs" (slijenije). O tame naujame mišinyje-liejinyje aiškiai dominuos "didžiojo brolio nacija". Taigi, lietuvių tautosakininkams įsakoma būt savo kultūros rusinimo talkininkais.

Itin įdomūs Lebedinskio konkretūs pasiūlymai "suartėjimui" skatinti. Pasak jo, "muzikologai folkloristai ne tik privalo tapti internacionalinę socialistinių nacijų suartėjimo idėją įkūnijančių kūrinii iniciatoriais, bet ir aprūpinti jų autorius atitinkama muzikine folklorine medžiaga". Dar svarbiau, folkloristams būtina įsivairinti "visą istoriškai naują liaudies kūrybą ir ypač tą jos dalį, kuri tematiškai ir meniškai susijusi su socialistine tikrove". Šis sakinyss, šis nurodymas kurti "šiuolaikinį" pseudo-folklorą, grąžina tautosakos mokslą į Stalino laikus.

Kaip estų tautosakininkas Felix J. Oinas primena savo straipsnyje "Folkloras ir politika Sovietų Sąjungoje" (Slavic Review, 1973 m. kovo nr.), Stalino laikais Sovietijoje pasirodė nauja folkloro rūšis: tarybinės "bylinos" ir "novinos". Jų didvyriai buvo Stalinas, Vorosilovas etc. Vienoje būdingoje "novinoje":

Stalinas vaikštinejo menės vidury,
Baltosiom rankom
mosikuodamas,
Juodąsias garbanas
purtydamas,
ir sugalvojo jis mintį galiūnę.
Susaukė jis draugus-
bendrinius...
Pradėjo dygti ir "tarybinės" pasakos. Naujojo, sintetinio folkloro (Nukeita į 2 psl.)

Tesuspindi, tesudega širdis mana

Jonas Aistis, vienas didžiausių lietuvių poetų, mirė Washingtone birželio 13 d., eilamas 69-tuosius savo amžiaus metus. Poetas eilę pastarųjų metų buvo kamuojamas sunkios vidurių vėžio ligos, pergyveno kelias pavojingas operacijas, vis atsigaudamas ir grįždamas darban. Šiemet vėl buvo būtina nauja operacija, reikėjo vėl gulti ligoninėn, kurioje po trijų savaitių poetas mirė. Laidojimo koplyčioje pašarvotą rašytoją lankė, reišė šeimai užuojautą ir palydėjo į kapus visa Washingtono lietuvių kolonija, į šermenis susirinkę kolegos rašytojai ir Aisčio poezijos gerbėjai iš artimesnių ir tolimesnių kolonijų. Birželio 15 dienos vakarę koplyčioje atsisveikinimo žodį tarė Lietuvos atstovas Washingtone Juozas Kajeckas ir rašytojas Antanas Vaičiulaitis; maldai ir giesmei už velionio sielą vadovavo kun. V. T. Ziūraitis, O.P. Birželio 16 d. velionio karstas buvo nuvežtas į Šventosios šeimos bažnyčią, kur joje kun. Leonardas Andriekus, O.F.M., asistuojant kun. V. T. Ziūraičiui, O.P., atnasojo už velionį šv. mišias ir pasakė pamokslą. Iš bažnyčios Jonas Aistis šeimos, giminių, bičiulių ir gausaus jo kūrybos gerbėjų būrio buvo palydėtas amžinam poilsiui į Prisikėlimo kapines. Prie kapo duobės jautriu žodžiu velionį atsisveikino Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas poetas Leonardas Andriekus, užberdamas lietuviškos šilainės saują ant poeto karsto. Išvija ir visa lietuvių tauta atsiskyrė su didžiuoju savo poetu, tačiau jo poezijos magiškas žodis pasiliko gyvas amžinai. Su juo kalbamės ir šiame puslapyje, lenkdami galvą Jono Aisčio kapui.

DIEŅOS

Kur nubėgote, o jaunos dienos?
Lyg mergaičių krykšdamas būrys?..
Kam palikate ilgėtis vieną
Ir pravertas nežinion duris?

Jūs nubėgat ir negrįžtat niekad...
Tu, jaunyste, niekad negrįžai!
Tik gyvenimo žieduose lieka
Prasiskintos brydės įstrižai.

Ten ramunių bėla debesėliai
Ir pakrikę šypsoi žiedai —
Ten drugeliai ir, tarytum gėlės,
Žydi jų suknėlės ir veidai...

Ir nešauksiu — bėkite, kol jaunos!
Senka džiaugsmas, senka it versmė —
Dargana nulyja ir nuplauna
Džiaugsmo varšą — šaukt nėra prasmės...

Nėr prasmės — ar nerimas neskalso,
Ar neaugo, bešaukiant kasdien?
Nėr prasmės, nes miršta mano balsas,
Neprašaukės džiaugsmo jų vis vien.

Ten jūs bėgat jaunos ir džiaugsmingos,
Čia senatvė slenka pamažu,
O širdin aštrus erškėtis sminga,
Kad nutolsta linksma ir gražu.

Ir taip mano jaunos dienos skrieja —
Girdis laimė krykščianti smagiai,
Bet apreibsta — viskas susilieja:
Gėlės, jų suknėlės ir drugiai.

SILAINĖ

Vėlekos peizažą ūkana apvilko,
O norėjau, troškau visą jį apimt —
Buvo atsimerkęs žydro lino šilkas,
Buvo praregėjęs ilgesio akim.

Atmenu aš kartą, o seniai tai buvo,
Kai vyresnį brolių leido iš namų,
Kai mama šilainę škaplieriuosna sluvo,
Kai ramino, guodė žodžiu neramiu: —

Argi daug šilainės škaplieriun paimsi?
Argi ten, už marių, bus tau jos gana?
Bet prie širdžiai jausi ir jau bus tau linksma:
Tu su ja atminsi brolių ir mane...

Taip ir aš norėjau pasiimt šilainės
Arba lino žiedą iš peizažo to,
Kažin kur mūs dienos šunkeliais nueina —
Ūkanų prarytos nepasikartos.

O jas taip norėjau škaplieriun įsiūti
Ir nešiot lig karsto prie gyvos širdies...
Užpustys daržely sniegas žalią rūtą,
O plentu vėžimas naktį nudardės.

Botgi tu paliksi, tu, pilka šilaine,
Škaplieriun motulės andai įsiūta!

Nuotrauka Vytauto Maželio

Su tavim atminsiu žiogrelius ir dainą,
Ir jauniausią sesę, laistanti rožes...

MAL DU PAYS

Kada ima per Mušrotą spinduliai švaistytis
Ir sužydi kalnai krūvinai,
Tu Monblanu ir Beldonės grandimi dantyta
Pas mane kas vakarą eini.

Tu eini gražiai ir, pilnatį paėmus rankon,
Šėmą šiaurės vėsumą neši —
Sudreba skliautai ir žvaigždės pusiausvyros netenka,
Rods, susverdi visatos ašis...

Aš matau, kaip tu žengi viršum visų viršūnių
Ir viršum pasaulio šio plataus:
Mėnesiena, žvaigždės, tartum pieva ir ramunės,
Ir tave ja brenančių matau.

Iš miglų, iš pasakų, iš senų senų legendų
Tavo laimės poringę pinu.
Tau, žinau, nūnai varge ir ūkanoj paskendus,
Laukt pabosta giedresnių dienų...

Man iš tolo matos, o kaip tu graži iš tolo —
Nai tokios neteko dar matyti!..
Ašara ištrykšta, juokias vakaras, upeliai, olos —
Tau iš rankų sprūsta pilnaties.

Ir aš lieku vienas... o tavęs nė aido...
O tave gal skriaudžia, skriaudžia ten visi?!
Vakaras nuėjo, užsidengęs veidą —
Likom: aš, naktis ir ilgesys.

SERENADA

Kai nublykšta skliautai ir dar vien tik vakarė
Kaip sidabro drugelis plasoja viena,

Sušliurena platano šakelės nukarę
Ir iš tolo atplaukusi meilės daina...

Ilgesingi nemarūs troškimai atbunda,
Tartum žvilgsnio gražaus ir gėlmės ir gėla —
O kad vakaras virstų į mišingą skundą
Ir taip nuolat kuždėtų vakarė tylą...

O kad prieteliaus toly paskendusiam lange
Suplasmotų sidabro drugelis žvaizdus —
Prakalbėtų visa tad nublyškusi padangė,
Atminimų vėjelis padvelktų švelnus...

O kad tuje tada, rodos, lange rymotum,
Atsidėjus klausytum vakarės tylos,
Tai sidabro drugeliais tavęsup nuplasmotų
Šitie žodžiai, pilni nematytos gėlos!..

POETO MIRTIS

Tu ateini galop, mano sesuo! Tai ką gi —
Pašėlę, pasiausk mano svaionių pelenuos!
Jau nebaisi man tavo atšauri viešnagė,
Ir be manęs šilai ir marios mėlynuos...

Ir naktį žvaigždės degs, kaip jos prieš amžius degė,
Ir vieversėlių giesmė plūduriuos linuos —
Virpės lapeliai, nugirdę audrą žvagią,
O debesėliai plauks ir sidabru lynos...

Ateik, ateik arčiau ir, savo juodą skraistę
Plačiai praskleidusi, švelniai apgobk mane
Ir leisk pažiūrėt į gestančių pašvaistę,

Į mirštančių spalvų konvulsijas ir skaitį:
Tesuspindi, tesudega širdis mana —
Ji visą mano amžių buvo kruvina...

Ginčas dėl Bažnyčios — III

Ar yra Vatikano susirinkimas klaidingų pranašų auka?

A. RUBIKAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

Ką jis priėmė?

Anas, jau minėtas autorius, štai kaip aiškina Vatikano susirinkimą: "II Vatikano susirinkimas priėmė eilę siūlomų pakeitimų, liečiančių Bažnyčios veikimo formas, kryptis ir priemones. Vis dėlto pranašystės apie žadamus laimėjimus nepasitvirtino. Naujumi neatnešė laukiamų vaisių. Klaidingieji pranašai, matydami neigiamus jų siūlytų pakeitimų rezultatus, nesimušė į krūtinę, neprisipažįsta sukludę, kaltina tariamus keitimų trukdytojus ir reikalauja naujų, ir tai jau ne formos, bet esmės pakeitimų". (Ladas Tula, "Bažnyčia ir nūdienis nerimas", Tėviškės Žiburiai, 1972.VIII. 24).

Kaip matyti, autorius laiko Vatikano susirinkimą nesėkme Bažnyčios gyvenime. Jo nuomone, tai įvykę dėl to, kad tuos pakeitimus, kuriuos Vatikano susirinkimas priėmė, buvo stulė klaidingi pranašai. Čia ir esant Vatikano susirinkimo nesėkmės priežastis. Jis ne tik neatnešė laukiamų vaisių, bet priešingai: neigiamus rezultatus. Autoriaus nuomone, tie klaidingi pranašai turėtų muštis į krūtinę ir prisipažinti sukludę.

Dabar pažūrėkime, ką visa tai reiškia?

Autorius sako: "II Vatikano susirinkimas priėmė eilę siūlomų pakeitimų". Tuo jis Vatikano susirinkimui priskiria priėmimo arba patvirtintojo vaidmenį. Bet čia ir prieinam prie svarbaus dalyko. Klausimas, kuris čia iškyla ir dėl kurio reikia pasisakyti, nėra tie klaidingi pranašai, o jų santykis su Vatikano susirinkimu, tai yra, kiek įtakos jie turėjo Vatikano susirinkimui? — Šis klausimas liečia visus, kurie tiki į Bažnyčią bei jos neklaidingumą.

Ką sako susirinkimo istorija?

Kaip susirinkimo istorija rodo, pakeitimų, "liečiančių Bažnyčios veikimo formas, kryptis, priemones", siūlė kone visi Bažnyčios sluoksniai: kunigai, pasauliečiai, vyrai, moterys. Tų siūlymų suplakė daugybė. Aišku, ne visi jie buvo vienodos vertės, ne visų jų autoriai pakankamai orientavosi bažnyntiniam gyvenime. Tuos siūlymus reikėjo sijoti, klasifikuoti. Bet tam Vatikano susirinkimas ir buvo suauktas.

Vatikano susirinkimas taip dirbo. Atitinkamos jo komisijos redagavo tekstus. Šie būdavo išdalinami susirinkimo tėvams — vyskupams ir diskutojanti pilnaties posėdžiuose susirinkimo aušlėje.

Vatikano susirinkimo tėvai teškojo antgamtinės tiesos. Jie čia buvo susirinkę ne kaip kokios valstybės piliečiai į seimą, o kaip Kristaus kūno — Bažnyčios sąnariai, jos reprezentantai. Jų susirinkimo tikslas buvo sužinoti Kristaus mintį, remiantis jo pažadu: Štai aš esu su jumis visas dienas ligi pasaulio pabaigos. Dėl to susirinkimo tėvai meldėsi į šv. Dvasią, dėl to popiežius procesijose iškilmingai nešdavo Evangelijų knygą. Kiekvienas nuosprendis susirinkime turėjo atitikti Viešpaties mokslą.

Nebuvo temų, kurias susirinkimas buvo nutaręs svarstyti, ir nėra paskelbtų pakeitimų, kurie nebūt perėję per vyskupų ir popiežiaus rankas. Susirinkimo aušlėje nuolat girdėjosi naujos patalos, nauji pasiūlymai, daromi pačių susirinkimo tėvų. Po eisdavo balsavimai. Ir vėl iš naujo buvo taisomi tekstai, kol jie įgavo galutinę formą. Dabar susirinkimo tėvų nuo-

mone juos jau buvo galima skelbti dėl dviejų priežasčių: 1) jie buvo reikalingi, naudingi Bažnyčios gyvenimui (šiaip jie būtų likę atmeti), ir 2) susirinkimo tėvų bei popiežiaus įsitikinimu jie atitiko Bažnyčios Steigėjo mintį, kurio vardu viso pasaulio vyskupai buvo susirinkę, ir kurio šviesos meldė. Antai tie nutarimai nebūtų praęję Vatikano susirinkime.

Šv. Dvasios vardu

Kieno vardu kalba Vatikano susirinkimas, matyti kad ir iš pagrindinio jo dokumento — dogminės konstitucijos "Bažnyčia" įžanginių žodžių: "Kadangi Kristus yra tautų šviesa, šis šventasis Sinodas, susirinkęs šventojoje Dvasioje ir skelbdamas evangeliją visai kūriniui, karštai trokšta, kad visi žmonės būtų apšviesti jo spinduliais".

"Aigi susirinkimas kalba Kristaus bei jo atsiųstos šv. Dvasios vardu.

O baigias: susirinkimo dokumentai tokiais popiežiaus žodžiais: Visa tai, kas čia pasakyta, patiko susirinkimo tėvams. O Mes, kartu su garbingaisiais tėvais, Mums Kristaus suteikta apaštalinė galia remdamiesi, visa tai, kas bendrai buvo nutarta, šventosios Dvasios vardu patvirtinam ir įsakom paskelbti didesnei Dievo garbei.

Po to eina toks popiežiaus parašas: Aš, Paulius, Katalikų Bažnyčios vyskupas (Ego PAULUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus); kartu su tėvų parašais.

Iš to matyti: 1) Vatikano susirinkimas buvo įsitikinęs, kad kalba šv. Dvasios vardu, ir 2) kad jo nuosprendžiai tarnauja didesnei Dievo garbei.

Tai gi, syki Vatikano susirinkimo priimti, tie nuosprendžiai ar pakeitimai šiandien kalba į mus paties aukščiausiojo Bažnyčios autoriteto, jos visuotinio susirinkimo, tai yra vyskupų ir popiežiaus vardu, — o tuo pačiu, pagal Katalikų Bažnyčios tikėjimą, šventosios Dvasios vardu.

Kam dabar tikėti?

Atidarydamas antrąjį susirinkimo sesiją Paulius VI pareiškė, "kad tiesios Dvasia šiame susirinkime suteiks daugiau šviesos mokančios Bažnyčios gretoms ir įkvėps aiškesnę Bažnyčios prigimties sampratą". O uždarydamas Vatikano susirinkimą bei apžvelgdamas susirinkimo rezultatus popiežius kalbėjo apie "džiaugsmo bei vilties atsinaujinimą, kuris buvo susirinkimo tikslas".

Bet anas mūsų autorius apgailestauja, kad klaidingi pranašai dabar nesimušė į krūtinę ir neprisipažįsta sukludę. Pagal jį dabar turėtų prisipažinti sukludę ir pats popiežius, nes ir jis iš susirinkimo tikėjosi daugiau šviesos, aiškesnių dalykų bei atsinaujinimo.

Bet tai dar ne viskas! Pagal aną autorį išeina, kad tiesios Dvasia mokančios Bažnyčios gretoms Vatikano susirinkime (vyskupams ir popiežiui) aiškesnių dalykų neįkvėpė, o priešingai, šie nepastebėjo ar neapsižiūrėjo, jog jų susirinkime priimti pakeitimai buvo klaidingų pranašų siūlyti, "kurių saugotis", kaip anas autorius minėtam straipsny pabrėžia, "įsakė Kristus". Kai autorius rašo, kad II Vatikano susirinkimo priimtus pakeitimus buvo pasiūlę klaidingi pranašai, tai jis popiežių ir vyskupų padaro klaidingų pranašų bendradarbiais, savo autoritetu patvirtinusiems klaidingų pranašų siūlytus pakeitimus. Tada išeina, kad vyskupai

Elena Kepalaitė

Nukryžiavimas (detalė)

ir popiežius (o kartu su jais Bažnyčia) liko suvedžioti ar apgauti, pasidarys klaidingų pranašų aukomis.

Tai berods pirmas toks atsiliepiamas apie Vatikano susirinkimą lietuviškoje spaudoje.

Dabar kyla klausimas. Juk Bažnyčia turi neklaidingumo garantiją iš paties Kristaus. Taip moko Vatikano susirinkimas. Todėl tenka primygtinai klausiti: kokiomis garantijomis vadovaujasi anas autorius, manydamas, kad tiesa yra jo pusėje, o ne Bažnyčios, mokančios Vatikano susirinkime? Juk jeigu jau Vatikano susirinkimas būtų klaidin-

gų pranašų auka, tai kas gali garantuoti, kad ir pats autorius nėra kokių klaidingų pranašų suklaidintas? Jis Vatikano susirinkimą matuoja savo mastu. Bet iš kur galima žinoti, kad jo mastas yra teisingas?

Popiežius, skelbdamas susirinkimo tėvų nuosprendžius, argumentuoja, arba remiasi, Kristaus jam suteikta apaštalinė galia ir šv. Dvasia. Bet kokiomis galimomis remiasi anas autorius? Jas būtų įdomu sužinoti. Tada būtų galima jas įvertinti ir spręsti, ar jos yra didesnės už Vatikano susirinkimo? Gi dabar autorius vietoj Vatikano susirinkimo

Kertinė paraštė

Atkelta iš 1 psl.

loro lipdytojai buvo puikiai apmokami, apdovanojami ordinais. Pasak oficialaus 1952 m. leidinio, "partijos vadovybė nukreipė produktivius talentus į visai liaudžiai reikalingų ir socializmo statybą remiančių darbų kūrimą". Lygiagrečiai, partija pravedė "raganų modžiokles" prieš "kosmopolitinius" folkloristus.

Po Stalino mirties ir "asmenybės kulto" pasmerkimo, sovietų folkloristai pasmerkė visas tas tarybines "novinas", "bylinas", pasakas bei raudas kaip "pseudo-folklorą". A. N. Nechajevio žodžiais, būdingais postalininei erai: "Jau minėtosios ir kitos pasakos (su sovietinėmis temomis) neturi nieko bendro su tarybinio folkloru, nes jos yra individualios kūrybos gaminiai... Jos, paprasčiausiai, tėra nesėkmingi literatūriniai tvėriniai".

mo siūlo pats save, daugiau nieko nepaaiškindamas.

Dogminė konstitucija "Bažnyčia" sako, kad Bažnyčiai pažadėtąjį neklaidingumo dovaną turi ir popiežius ir vyskupų kolegija, kuomet ji su Petro įpėdiniu naudoja aukščiausiąją mokymo galią (plg. 25). Taip jie ir darė Vatikano susirinkime. Tai atmeti reiškia praktiškai skelbti anarchiją, nes tada nebėka nieko autoritetingo, ko tikintis, kaip Bažnyčios narys, galėtų bažnyntiniam gyvenime laikytis.

Tiesa, tam pačiam straipsny autorius apgailestauja, kad "klaidingi pranašai jau pradeda pulni ne tik vadinamuosius tradicininkus, bet ir patį Bažnyčios autoritetą bei popiežių". Bet kas iš tokio apgailestavimo, jei autorius pats griauja autoritetą popiežiaus, kalbančio iškilmingu būdu ir suistančiais žodžiais Vatikano susirinkime? Juk popiežius tam susirinkimui vadovavo, jo nutarimus pasirašė ir savo autoritetu paskelbė.

Galimas daiktas, kad popiežius tokias ir panašias agitacijas prieš Vatikano susirinkimą numatė ar nutarė. Todėl apaštaliniam laiške, uždarydamas Vatikano susirinkimą, jis įrašė tokius žodžius: "Pavedame ir įsakome visiems tikintiesiems šventai ir pagarbiai laikytis visų sinodinių Susirinkimo nutarimų Dievo garbei". Ir pridūrė: "Jeigu bet kokie vyresnieji, sąmoningai ar nesąmoningai, apie jį ką kita sakytų, tebūnie nuo dabar tai niekinga ir be vertės" (II Vatikano susirinkimo dokumentai, 3 dalis, Popiežių kalbos ir raštai; išleido Kriščionis Gyvenime 1969, psl. 189).

Mįslinga Šliūpo - Baranausko bičiulystės užuomina

J. JAKSTAS

Originalus ir gyvai parašytas kun. St. Ylos straipsnis "Baranausko santykiai su aušrininkais" (Draugas II, 122 ir 123 nr. 1973. VI, 2, 9) pradėdamas trumpa užuomina apie Baranausko bendravimą su Jonu Šliūpu.

Cia rašoma: "Persekiojamas rusų, išmestas iš universiteto, Jonas Šliūpas 1881-82 susirinko Baranauską ir pas jį slapstėsi". Kiekvienoje Šliūpo parašytoje biografijoje (pvz. ir LE) galima skaityti, kad jis 1881-82 ramiai sau studijavo Maskvos universitete antrus metus iki vasaros atostogų. Baigdamas mokslo metus, sumanė panaudoti atostogas Mažajai Lietuvai aplankyti. Tam reikalui, prieš išvykdamas iš Maskvos, išsiūpino užsieninį pasą ir, sugrįžęs į Lietuvą, tuojau leidosi į Prūsiją. Kelionės tikslas jam buvo, kaip pats vėliau rašė, "susipažinti su Prūsų Lietuva ir ištirti, ar mes "Aušros" (reikia suprasti maskviško studentų leisto laikraščio to pavadinimo) negalėtume užrubežyje spausdinti".

Šliūpas važiavo per Kauną ir jėkas) Baranauskas tikrai negalėjo užleisti Šliūpui buto, nes jis jau nuo 1884 metų gyveno Ameriko-

(Nukelta į 5 pusl.)

DR. REGINALD GIENKUS

TEL. — 788-3980
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad.
9 val. ryto iki 12 val. dienos ir nuo
2 val. popiet iki 8 val. vakaro.
Šeštadieniais 8:30-12 val. diena
Emergency tel. — 788-3981

PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU

Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill.—599-0500
Pirma ligonius pagal susitarimą
Jei neatliepia, skambinti 874-8012.

Iš Lebedinskio kalbos Vilniuje atrodo, kad Maskva bus nutarusi vėl atgaivinti "pseudo-folkloro" gamybą. Tai reiškia, kad sovietų folkloristams vėl ateina sausros metai. Trečiojo dešimtmečio antroje pusėje turėjo pasmerkti savo ankstesnius darbus, privertti "išpažinti" ir atvesti savo "klaidas" Ždanovo siautėjimo laikais, paragavę didesnės, nors ribotos, laisvės po Stalino mirties, jie vėl griežčiau trikiuojami i Maskvos ideologinį aparatą. Sovietiškojo "pseudo-folkloro"

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS

2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Sąstotogose nuo birželio 16 d. iki
liepos 8 d. Reikalui esant prašome
kreiptis pas

DR. TAURĄ, tel. PR 8-1223

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR SLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
800 Summit Street
Route 68 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5846, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik
sustarim.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6440 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei ne atsiliepia, skambinti: MI 3-0001

TEL. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akių Ligos

3907 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Namy — rezid. — PProspect 8-0081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKS A

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik sustarim.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išeisrus trečiadienius.

Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. Rellance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvis gydytojas)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3925 West 59th Street

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. ir trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUCEL

KRIAUCELIONAITĖ

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS

6132 So. Kedzie Ave.

Tel. WA 5-2670, neatsiliepus skambinti 471-0225. Valandos pagal susitarimą

pavyzdžių pasitaikė ir lietuvių tautosakos leidiniuose. Kosto Korsako redaguotoje "Lietuvių tautosakos apybraižoje" (1963 m.) randama tokių "liaudies" sukurtų šėdovrų: "Kolektyvūs glaudžiai susibūrę / Neatskirsi širdies nuo širdies. / Laimė, džiaugsmas vien klesti, bujoja, / Skamba dainos gražios ateities". Dauguma lietuvių folkloristų tokia "kūryba" buvo koletai, bet neišvengiamai duoklė, įgalinanti išleisti stambius tikros tautosakos tomus. Ar naujoji partijos politika privės prie masinio "nūdienės" pseudo-tautosakos gaminių, turėtų parodyti netolima ateitis.

Scrib.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 11 val. popiet.
Ofiso telefonai: HE 1-1118
Rezid. telefonai — 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-0801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

2454 West 71st Street

(71-08 ir Campbell Ave. kampas) Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 3 val. popiet iki 7 v. vak. šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik sustarim.

DR. FRANK PLEČKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

5159 South Damen Ave.

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7897

Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO

CHIRURGIJA

2656 W. 63rd Street

Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare

Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofiso tel. RELLance 5-4410

Rezid. GRIvehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak., antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija

Ofisas 2750 W. 71st Street

TEL. — 925-8206

Valandos: 2-8 v. v., penkt. 10-12 ryto ir 2-3 val. vak. Šeštad. 1 iki 4 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir moterų ligos

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PR Prospect 8-1223

Ofiso val. I: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 3 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v., šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 West 71st Street

Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Pasišnekėjimas su Jurgiu Jankum apie „Užkandį“

Mielas Kazy,

Tu mane visiškai netikėtai užvertė krūva klausimų ir, tur būt, nesupyksti, jeigu ne į visus tesugebėsiu atsakyti. Kai kurie klausimai tokie dideli, kad mane gąsdintų gąsdina. Štai, kad ir tuodu: „Kaip vertini šiandieninę lietuvių poeziją?“ arba... „jūsų nuomonė apie šiandieninę lietuvių literatūros novelę, romaną ir dramą.“ Lėsk palikti juos neatsakytus. Juk žinai kaip yra, kai žmogus, greitomis permetęs knygą, rašo kritiką, ar, švelniauariant, reiškia savo nuomonę, tai prižabaroja tokių nebūtinai negirdėtų dalykų, kad net iš šalies žiūrinčiam veidai rausta, o čia klausai ne apie knygą, bet apie visą laikotarpio literatūrą. Tam reikėtų rūpestingai perverstį jau perskaitytus veikalus, perskaityti dar neskaitytus ir pamėginti pasverti. Su mano apatinės girnapusės greitumu, atsakymo sulauktum gal apie ateinančių metų vidurį. Aišku, kad Pats to nenori. Ir aš nenoriu. Tai gal užteks, jei pasakysiu, jog smagu, kad yra poezija ir grožinė proza. Smagu, kad yra ir tokių, kurie verčia dėmesio vertas vagas, smagu, kad yra ir tokių, kurie šokinėja po literatūros žalmus, lyg pavasarį iš tvarto tamsumos ištrūkę kumeliukai. Dabar jų šokinėjimas dar be jokios tvarkos, bet teikia vilčių, kad ateityje bus kam ir rimtas vagas verstis.

Tai tiek, Kazy, dėl tų bendrųjų dalykų, o dabar, jeigu nori, galime pasižvelgti ir apie tuos, kurie arčiau mano namų. O kai kurie net ir pačiuose namuose.

Klausai, kaip atsirado, ką tik iš spaudos išėjęs pasakojimų rinkinys „Užkandis“? Ne, jo neužsakė nei „Ateities“ leidykla, nei kas kitas. Jeigu ir būtų užsake, vargu ar kas būtų iš to išėjo, nes pagal užsakymą nemoku rašyti. Užsakymas varžo ir darbo kryptį ir sprendimus. Rašydamas pagal užsakymą, jaučiausi kaip labai trumpai supančiotas arklys: rodos privalėtum bėgti, bet kojos šuoliui neprisiskiria. Nebuvo knyga rašoma ir pagal kokį nors planą. Iš tikrųjų, toji knyga buvo krūvon sumesta gal prieš kokį penkiolika metų, tik leidėjo vis neatrado. Gal ir gerai — tada ji būtų išėjusi kiek kitokia ir, mano galva (jeigu toji galva gali ką spsėti), ir meniškai būtų kiek silpnesnė.

Per metų metus tų visokių prirašintų popiergalių susirinko gera krūva. Net periodinei spaudai jų ilgai nesiuntinėjau. Nuslunti — dingsta rankraštis, kartais dingsta ir laikraštis, taip ir pasilieki be nieko. Pats, būdamas redaktorius, tą juk gerai žinai. Tik kai žmona išėjo pensijai ir apsiprato su namų vienuma, kartą sutarėm, jog ką galutinai paruošiu, ji perrašys. Tada padėjau visus naujus darbus į šalį, ėmiau raustis po „senienas“, jas braukyti, svyrantias vietas paremti, ieškoti brandesnių sprendimų. Kai kur tų „patalsymų“ susikrovė tiek, kad ne tik žmona juose paklysdavo, kaip pamiškės tankumyne, bet net ir man pačiam ją iš ten išpailioti pasidarydavo sunku. Abiem atrodė sveikiau ir lengviau kai kuriuos visiška iš naujo perrašyti. Vienas kitas geros atminties skaitytojas gal atsimins kurį pasakojimą kada nors skaitęs kuriam laikrašty, bet ne tokį, kaip knygoj. Taip jau, Kazy, yra, kol raštas neišspausdintas knygoj, man vis tebėra nebaigtas. Rimtai padirbėję gerą pusmetį, mudu sudėjom 300 puslapių knygą, rodos, neblogai paskaitomų pasakojimų. Parašiau vienam leidėjui, po mėnesio gavau atsaką, jog romaną gal ir spausdintų, bet pasakojimų tai ne — neužsimoka. Parašiau kitam — ne garso, trečiam — ne garso, lyg laiška kur tvane būtų nuskenę. Susitikau Kestutį Kebį. Jis manęs

anksčiau buvo prašęs „Ateities“ leidyklai „Pušies“, tai jam ir pasakiau, kad turiu spaudai parengtą pasakojimų rinkinį. Taip leidėjas ir užkliuvo ant visiška nejučia įmestos meškerės. Tik 300 puslapių knygą jam atrodė per didelę, tai dalį perkėliau į kitą rinkinį, kuris gal vėl kada nors kaip nors įgis spausdintą veidą. Apskritai, rinkdamas pasakojimus krūvon, vengiau tų, kurie neseniai yra buvę periodikoje. Dėjau tik tuos, kurie skaitytojų turėtų būti jau pamiršti, o kai kurie, kaip minėjau, įgiję naują veidą, todėl geros atminties skaitytojiui turėtų padvelkti šviežumu. Turėtų..., bet ar visada taip būna, kaip žmogus galvoji?

Ar kuris pasakojimas iš to viso „Užkandžio“ yra man pačiam labiau mielas, o kiti mažiau? Atvirai pasakysiu, kad nežinau. Nors griežto proto ir rimto veido žmonėms toks prisipažinimas gali atrodyti juokingas ar besvyras į absurdo pusę, bet taip tikrai yra. Kai pirmą sykį pasakojau, kūrinių užslėpta problema ar problemėlė, matyti, pakankamai ilgino, kad tesėjau, nes rašymo (ne kūrybinis) darbas mane tikrai atbulą nuo stalo stumia. Kai taisiau — taip pat kiekvienam radau ką nors prasmingą, antrai niekada nebūčiau rinkinį dėjęs. Kaip čia mėginsi siūlyti kitam, kas pačiam iš rankų krinta. Išdėstęs eilėn, nesvėriau ir vieno su kitu nelyginau. Kai rašiau, kiekvienas buvo mielas ir kiekvienas „arčiau prie širdies“, o dabar, knygai išėjus, man jie jau prisimirštas praeities nuotykių. Tegu juos jau sveria ir vienas su kitu lygina skaitytojas. Vienam iš jų gal bus miellesnis tas, o kitam kitas. Kai kuriam gal nė vieno mielo neatsiras. Ir tai gal būtų tik mano kaltė, nesugebėjus rasti tinkamo žodžio, tinkamos situacijos, kokios tinkamos, nors ir menkos smulkmenos, kuri ir tam skaitytojiui sukeltų tą patį jausmą, kurį gyvenau rašydamas.

Klausai, ką pasirinkčiau rašyti, jeigu turėčiau kūrybai geriausias sąlygas ir pasirinktinį užsakymą novelėms, romanui, dramai ar komedijai? Hmmm... Man nepatinka tas „jeigu“ ir dar labiau nepatinka „užsakymas“, nors ir „pasirinktinis“. Gali būti, kad nerašyčiau nieko, nebent užsakytojas pasirinktų tą, ką jau rašau ar esu parašęs. O rašyti, esu rašęs visų tų minėtų žanrų po truputį, gal visų jų dar ir rašysiu, jeigu iš kur nors ateis mintis ar širdis pajus reikalą. Kai dėl darbo sąlygų, tai, ačiū Dievui, ir dabar turiu neblogas: pasiūrės stogas dar nevarva, pensijos duona ir bulvės, užtenka, popierius (mokyklinis, ne rašytojiškas) pigus, o be to, žmonos asmenyje dar ir labai paslankia sekretorė turiu. Ko bereikia. Nebent tik nuolatinio leidėjo ir skaitytojų, kad leidėjui užsimokėtų investuoti kapitalą. Tiesa, nuo kai kurių užmamų reikia ir tokiose sąlygose atsikvėpti. Kai ateina mintis, kuriai paversti kūriniu reikėtų nuvažiuoti į kitus miestus ar net kitus kraštus, išsišnekėti su ten esančiais žmonėmis, o gal jų artumoje ir kokį mėnesį ar kitą padirbėti, pažinti aplinką, į ją įsigyventi, pajusti vietinės aplinkos pulsavimą, — tokią mintį, nors ir labai nenoromis, reikia padėti į šalį. Kartais ir didesni darbai dėl panašių priežasčių reikia palikti tik įpusėtą ar nebaigtą. Bet kai nėra kur dėti tų darbų, kuriuos galima padaryti be didelių išlaidų, tai ne taip skaudu ir dėl tų, prie kurių neleidžia prieti kišenė.

Nežinau, kodėl Pats tarp kitų klausimų išpraudė ir vieną visiška neužkandį. Tai tą, apie Rochesterio literatūros vakarus. Rašai „Sakkyk, kur čia tos paslapties raktas? Ar tikrai Rochesteryje yra susitelkusi išimtinai aukšto kultūrinio lygio lietuvių? Ar ten kuriuo nors

būdu šviesią literatūrinę publiką prisiauginote?“

Trumpai norėčiau pasakyti, kad nei viena, nei kita. Tokiu klausimu nejučia sukeli norą kiek pariesti nosį prieš kitus ir „mandrių“, aukštų žodžių ir sunkiai suprantamų tuščių žaidimų sąvokų sriautu, kaip dažnai pašnekama apie pačiam rašančiam neaiškius dalykus, sukurti kokią gana apvalią, bet nieko nereikšiančią „teoriją“, kokiom priemonėm ir kokiais būdais čia pasisekė išskirti paviršium žmogaus pasamoneje nugrimzdusias pačias gražiausias ir turiningiausias vertybes. Žinoma, ir pasigirti, kad Rochesteryje tai kieno nors nuopelnu jau yra ir padaryta. Tokią pagundą, mielas Kazy, noriu ir palikti pagundų liūne nuskandintą. Iš tikrųjų čia esame labai paprastai, „nesofistikotai“ nusiteikę, o taip nusiteikusiems visiškai nesunku pasakyti, kas iš tikrųjų kuriam patinka ir kas nepatinka, nors momento mada ar įsijenėjusios nuotaikos ir visiškai kito reikalautų.

Teisybė, tie įsijenę įpratimai vieno rašytojo literatūros vakarų pradžia buvo šiočia tokia klūtis. Man pačiam tokie vakarai seniai rūpėjo. Vis galvojau, kodėl nepasėdėti porą valandų su vienu rašytoju šiltoje ir atvirmo pilnoje atmosferoje? Penkių šešių rašytojų, kelių solistų ir instrumentalistų vakarai man visada nešė savotišką cirko kvapą. Visko po truputį, kad lengviau būtų nučiuožti paviršium. Tokie vakarai gal yra naudingi kam nors uždirbti pinigą, nes linke sutelkti didesnė masė žmonių, bet kultūrinė jų vertė man visada atrodė menkesnė net už abejotinę. Tai lyg savotiški triukšmingi atleidai, kuriuose tikrai nuosirdžiai maldai tėra labai maža vietas.

O, jau daug metų prabėgo, kai panūdau surengti tokį vieno rašytojo vakarą. Pasišnekėjau su Brazdžioniu (su juo jau seniau ne kartą buvom vieno rašytojo vakarų tema šnekučiavę), ir jis be jokio svyravimo sutiko. Tada pašnekinau vieną kitą esamų valdybų bei sambūrių žmogų, bet jie visi atšoko, kaip nuo pakaitintos geležies. „Vieno rašytojo! Ir dar Brazdžionio! Ar tu manai, kad mums galvoje nebeįgerai?“ Jeigu nebūčiau su Brazdžioniu jau susišnekėjęs, taip viskas būtų ir pasibaigę, bet, gelbėdamas savo paties žodį, ėmiausi rengti vienas pats, be jokių organizacijų ir sambūrių. Atsimenu, atsirado pora gerų talkininkų: Martyna Zmuidzinienė ir Vlada Sabalienė. Jodvi pasišovė rašytojiui surengti vakariene ir apvažinėjo didelę dalį pažįstamų, kviesdamos į vakariene ir, žinoma, į patį literatūros vakarą. Kokios nuomonės vyravo draugų tarpe, noriu papasakoti porą smulkmenų. Vienas, gerai apsišvietęs akademikas, priėjo ir tiesiai išdrožė: „Niekada negalvojau, kad būtum toks asilas. Aš gi Brazdžionį ir mėgstu ir gerbiu. Pats prisidėčiau prie parengimo ir prie pagerbimo. Bet kas taip rengia? Reikėjo išmokyti vaikus padeklamuoti jo eilėraščių, solistai, choras padainėję, porą-trejetą eilėraščių paskaitytų pats Brazdžionis. Tai būtų vakaras! O dabar...“ — numojė ranka. Bet aš nenumojau. Atsimenu, paskutinę dieną žmona rengiasi priliti svečią namuose, o mudu su sūnum išsišlavėm salę, tvarkomės kėdes. Pro duris pasirodė kitas šviesus ir lietuviškas reikalas: tikrai pasišventęs vyras. „Tai gerai, kad atėjai“, sakau. „Padėsi nors kėdes sustatyti“. O jis: „Žinai, tiesiai į akis pasakysiu: durnius esi. Ką blogo Brazdžionis tau padarė, kad nori jį nužudyti. Kas gali Brazdžionį porą valandų išlaikyti? Aš iš klausysiu, tau, nori nenori, reikės išlaikyti, o visi kiti išsivaikščios“. Bet niekas neišsivaikščiojo. Nė vie-

nas net iš kėdės nepajudėjo, o tas, kuris prieš kelias valandas buvo durnium išvadinęs, priėjo ir, su ašaromis akyse, pasisiūlė, jeigu man galai su galais nesueity, padėti išlyginti skirtumą.

Po vakaro tikėjau, kad Brazdžionis valdyboms ir sambūriams bus atvertęs naujo veikimo puslapį. Tikėjimas nepasitvirtino. Po to per eilę metų veltui siūliau kviestis vieną ar kitą rašytoją, bet jiems vis atrodė per smulkus reikalas. Girdi, tegu kviečiasi studentai, ar kas nors kitas. Taip studentai vieną sykį ir pasikvietė A. Landsbergi. Tik, kai atsirado daugiau jau čia mokslus ėjusių akademikų, pasisekė prie L. B. suorganizuoti vienetą, kuris rūpintųsi „smulkiais“, pinigų nenešančiais kultūriniais parengimais, ir nuo tada reikalas tikrai pasitūmėjo. Nors iš pradžių buvo priešingų balsų, kam čia dar nauja „organizacija“, kai visus darbus gerai atlieka ir esamos, bet netrukus ir tie suprato, kad čia pasiūta darbai, kurio niekas kitas nedirbo ir gal niekada nebūtų dirbęs. Žinoma, į tokius „smulkus“ parengimus nesusi-renka žmonių šimtais. Jų gal niekada ir nesusirinks. Ateina tie, kurie mėgsta savo literatūrą, kurie su-pranta jos misiją tautos gyvenime, kurie nori arčiau ir giliau pažinti dar tebegyvą kūrėją. Ir ne vien literatūros, bet ir kitų sričių. Mes rengiam ir koncertus (taip pat vieno žmogaus), ir paskaitas, ir meno parodas.

Grįžtant prie vieno rašytojo literatūros vakarų, norėčiau užtikrinti, kad kiekvienoje vietoje, kur yra didesnis skaičius lietuvių, jų tarpe yra pakankamai žmonių, besidominčių savo literatūra ir savais rašytojais, tik nėra žmogaus ar keleto žmonių, kurie ne tik ryžtųsi, bet ir užsispyrų juos suburti. Man ir šiandien gaila, kad tokio puikaus ir taip gerai parengto Brazdžionio vakaro niekas niekur kitur net nepamėgino pakartoti. Girdėjau, kažin kas rengė Chicagoje, bet (taip atrodė iš spaudos) jį ten taip apdaištę deklamatoriais ir dainininkais, kad pats rašytojas kaip ir negavo lūpų praverti. Panašiai, o gal dar blogiau šiemet atsitiko su Spaliu, kurį net per Atlantą persiskraidino pažiūrėti, kaip čia tautiniai šokiai šokami ir kaip mokama jo raštų ištraukas paskaityti. Be Brazdžionio, puikias programas turi parengę Santvaras, Nagys, Pūkelevičiūtė, Bradūnas, Vaičiulaitis, Almenas, Andriekus, gal ir dar vienas kitas. Kiekvienas jų yra kitoks, kiekvienas kitaip atsiškleidžia, kiekvienas savo būty randa praskleisti tokių kampelių, kurie ne tik prirakina klausytojus kėdėse, bet ir ilgai palieka gyvą rašytojo artumą. Taigi, matai, mielas Kazy, kad čia nebuvo jokių stebuklų. Viskas paprasta, kasdieniška. Tik truputį nuovokos, truputį nuolatinio rūpestingumo ir šiek tiek darbo. Bet to pastarojo, iš tikrųjų, tikrai nedaug. Pasikviesti vieną rašytoją ir juo pasirūpinti, tai ne operą pastatyti, ar kokį šauunų baluoką suruošti. Tiems tai tikrai reikia darbo.

Užbaigai Pats vėl nori grįžti prie užkandinės šnektos ir prašai, kad „užsklandai ką nors tiesiogiai Užkandžio skaitytojams“ pasakyčiau. Žinai, Kazy, apie tai nebuvau pagalvojęs. Paprastai skaitytojam apie knygą šneka recenzantai, kada nors vėliau kritikai. O gal, iš tikrųjų, ir autorius ką nors galėtų pasakyti, nes juk ir skaitytojas domisi kūrybos procesu, kurio joks recenzentas nei kritikas negali atskleisti. Kiekviena knyga, kiekvienas pasakojimas atsiranda visiškai skirtingu būdu, prie kurio suvokimo priartėti tegali tik pats autorius. Sakau priartėti, nes dažnai ir pats autorius ne visada supranta, iš kur jo veikalas yra atsiradęs. Bent aš pats

Rašytojas Jurgis Jankus, neseniai išėjusio apysakų rinkinio „Užkandis“ autorius

dažnai to nežinau. Be jokios priežasties, be jokio skatulio iš kažin kur ateina mintys, idėjos, vyksmas, ir negali atsikratyti, kol nesugulda į

popieriaus lapus. Tokių yra ir šioje knygoje. Paminėti galėčiau Ne dėl savęs ir Užkandis. Kai kurių kitų pats gemalas yra gavęs pra-

džią tikram gyvenimo nuotyky (Mergaitė), bet pati istorija toliau nieko bendra su tikrais gyvenimo įvykiais neturi. Viskas yra atėję iš nežinios. Nė viename knygos pasakojime nėra tikros gyvenimo įvykusios istorijos, nors skaitytojiui ji atrodytų ir kažin kaip tikra.

Ne viskas yra išlikę atminty, bet dar galėčiau, nors ir kiek apgrai-bomis, papasakoti ir visos knygos ir kiekvieno pasakojimo istorijas, tik tada reiktų parašyti kitą tokio pat didumo knygą, o tam nei Pats vietos, nei aš laiko turime. Gal tada žodį kitą ne apie pačią knygą, bet apie jai artimus dalykus.

Kai kas iš kritikų mano raštų stilių yra pavadinę pūku, mokykliniu, iš šviesių skaitytojų esu girdėjęs, kad jis sultingas, kaip gerai prisirpęs vaisius. Esą skaitai, net ir jauti, kaip sultys per pirštus varva. Prisipažinsiu, kad aš pats apie stilius labai menkai ką išmanau, tik mėginu rašyti taip, kad skaitančiam nereikėtų laužyti galvos, ką norėjau jam pasakyti. Kas be ko, rašiau ir aš kitaip. Bent mėginiau rašyti. Tik Kazys Binkis savo „Mūsų Dienose“ išspausdinęs mano, dar gimnazisto, apyskaitę, papasė rašyti daugiau, bet ir pamokė: „Raišai gerai, naujai, spalvingai, tik nemuš visą laiką sunkiąją artileriją. Ja tik žmonėms ausis užtrenksi, ir jie nieko nebeišgirs, ką nori pasakyti, o, atrodo, kad ne tik nori, bet ir turi ką pasakyti. Sunkiąją artileriją palik tiems, kurie daugiau nieko ir negali“. Dar padavė bene Hasen-kleverio komediją apie vestuves dangaus, paakindamas, kad taip rašyti niekam būtų nesarmata.

(Nukelta į 5 pusl.)

not just
saving
but
earning
at the highest legal rate

6% Yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 Or More — 2 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5 1/4% Yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 or more-3 Months to
less than 1 year Maturity
YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5 3/4% Yearly
CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 or more — 1 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% Yearly
PASSBOOK SAVINGS
Add to or withdraw anytime
YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

PLUS: Deposits received by the 10th. of the month earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
AND: On Passbook accounts, interest paid to day of withdrawal.

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

AND LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO/CHICAGO, ILLINOIS

HOURS
MON., TUES., THURS., FRI.
9 A.M. TO 8 P.M.
SAT. 9 A.M. — 12 NOON
WEDNESDAY
NO BUSINESS TRANSACTED

PHONE 847-1140

(Atkelta iš 4 pusl.)

Binkio pastaba įkrito giliai, gal net per giliai, nes ilgiam sulaukė nuo rašymo. Ir ne tiek nuo paties rašymo, bet nuo mėginimo parašyti kam nors parodyti, kad nors ir tam pačiam Binkui. Pirmiausia jį nūkau genėti savo šakotą, palyginimų palyginimais, metaforomis ir visokiomis figūromis į rūkus nuskandintą sakinį. Nebuvo lengva. Vis lindo noras kiekvieną, kad ir paprasčiausią mintį pasakyti kaip nors imantriau. Koks, rodos, čia iš tavęs rašytojas, jeigu šnekai paprastai. Taip paprastai juk moka šnekėti kiekvienas beraštis. Ir vis dėlto nemečiau. Iš kažin kur šovė mintis, jog sakinį reikia padaryti tokį, kaip stiklinį, kad juo pasakyta mintis būtų matytė matoma. Kai, rodos, pasiekiau tokio sakinio, atsirado kita bėda: ką tikrai vertą tuo sakiniu pasakyti. Ką mėginau, viskas atrodė tuščia, nereikšminga, kam nors klausyti neverta. Bene dešimt metų praėjo, kol išdrįsau pirmą knygą parodyti leidėjui. Prisipažinsiu, kad tos šimtaprocentinės drąsos ir dabar dar neatgaunu. Prie sakinio, prie minties kartais išsėdžiu mėnesiais, o skaitytojas ją pralekia per kelias sekundes. Kartais dar pasako: "Kad tai aš galėčiau taip lengvai rašyti." "Pabandytum", pats vienas pagalvoju.

Iš tikrųjų tas lengvumas padaro ir bėdos. Jau nebe elniniai skaitytojai, bet jiems patarimus pasirenge duoti kritikai ir recenzentai, per lengvai bėgdami, daug dalykų praeiti ir autoriui nebūtų nusikaltimų priverčia. Tokių avejų yra buvę nemaža, bet čia noriu priminti vieną iš charakteringusių. Sykį Dr. A. Baltinis pasisakė, kad parašęs piktą Paklydusių paukščių recenziją. Kai išsišnekėjom (recenzijos nebuvau skaitęs), kas knygoje jam taip skaudžiai užkliuvę, nuomėnė išsikyrė. Man atrodė, kad knygoje buvo visiškai kitokia mintis, negu jis susidarė įspūdį, ir toji mintis, rodos, buvo gana stipriai pabrėžta. Turėjom susieškoti knygą, susirasti tas vietas, prie kurių reikėjo kiek stabterėti, o gal net ir kiek giliau susimastyti, persiskaitėm, ir tada Baltinis visiškai nuosirdžiai ir atvirai maždaug tap pasakė: "Kitą sykį, Jankau, apie tave piktai taip greitai nerašysiu. Matai, kai vakare knygą paėmiau, tai tik išaušus iš rankų padėjau ir parašiau. O dabar matau, kad reikėjo dar gerai pasivartyti". Tą pavyzdį čia suminiu, tik norėdamas pabrėžti, kad recenzentai bei kritikai yra tokie pat klystę žmonės ir pačiam skaitytojui verta pakontroliuoti ir recenzento mintis. Žinau, kad gyvename greito skaitymo amžiu, bet tas dar nereikšmia, kad toji amžiaus dvasia yra teisinga. Juk perskaityti knygą per keliasdešimt minučių ir bandyti apie ją šnekėti su autoritetu, mano galva, yra tas pats, kaip lėktuvu perlėkti Ameriką iš New Yorko į Los Angeles ir tvirtinti, kad jau esi ištyręs tą Amerikos ruožą.

Ne kartą esu pagalvojęs, gal reikėtų grįžti į jaunystės pilną rūkelių sakinį. Gal tada ir Faustas Kirša nebūtų išbaręs. Sykį, perskaitęs "Velnio balą", tokį papelkima atskaitė: "Kam tu, Jankau, taip lengvai rašai. Žmogus negali niekur sustoti ir išmąstyti svarbių ir giliai prasmingų vietų. Vis turi, kaip vaikalis, kelnės pasirašęs, ligi galo bėgti." Gal ir teisybė. Gal ir per daug "susistoklinau", bet į "sunkiosios artilerijos" laikus vis nesiryžu grįžti. Ir "Užkandį" tos "artilijos" skaitytojas vargu ar ir pėdsakus suras. Vis tiek norėčiau, kad jis skaitytų, sustodamas ir pamąstydamas. Aš pats taip rašiau.

Tai, mielas Kazy, tik tiek. Iš didelio debesio mažas lietus. Nežinau, kaip tu jautiesi, išleides naują knygą. Kai kas, žinau, išgyvena triumfo valandas, bet mane visada gula sunkus liūdnumas. Vis negallu atsikratyti jausmo, kad tarp knygų išrikiuotų žodžių ir to, ką rašydamas gyvenau, yra neperžengiamas plyšys. Tos visos istorijos, suguliosios popierium, tapo ribotos ir neteke daug gyvybės. Ar tie negyvi

SECOND CONFERENCE ON BALTIC STUDIES IN SCANDINAVIA

Vaiždai iš Baltų studijų konferencijos birželio 8-11 d. Stockholme, Švedijoje. Viršuje: delegatai ir svečiai konferencijos atidarymo posėdyje Sheraton viešbutyje; prieky kairėje — sostinės Stockholmo viceburmistrė ponja Eva Remens. Viduryje: dr. Bruno Kalnins skaito savo paskaitą "Kaip bus valdoma Latvija?"; Apačioje: Stockholmo miesto burmistras Evald Johannesson sveikina konferencijos delegatus ir svečius surengtame jiems priėmimo miesto rotušėje.

Antroji Baltų studijų konferencija Skandinavijoje

(Atkelta iš 3 pusl.)

apie Baltų studijas Vengrijoje, kur auga susidomėjimas šia mokslo šaka ir jau keletas konferencijos rinkinių ir prozos veikalų yra tiesiai iš latvių ir lietuvių kalbų išversti į vengrų. Tik estiškos studijos dar nesulaukusios tokio susidomėjimo. Prof. Voigt visus kvietė dalyvauti būsimame lingvistikos kongrese, kuris įvyks 1976 m. Vengrijoje.

Bendravimo pagilinimas

Salia paskaitų, konferencijos dalyviai džiaugėsi galimybe užmegsti ryšius, pagilinti bendravimą ir bendradarbiavimą. Delegatai labai džiaugėsi, kad Švedijoje gyveną Baltijos tautų žmonės, jų organizacijos parodė tokį draugiškumą, kaip konferencijos delegatams, taip ir svečiams.

Visiems darė įspūdžio puiki konferencijos vieta — pilyje, ryškioje savo grožiu ir senumu, apsuptoje parkų, toli nuo miesto triukšmo ir taršos. Šilta pavasario saulutė ir maloni visiem teikiama popiečių kavutė su užkandžiais padėjo sukurti draugišką atmosferą. Dauguma paskaitų buvo aukšto akademinio lygio, išskyrus tik labai nedaugelį menkesnio pobūdžio.

Baltų studijų konferencija Chicagoje

Uždaromasis posėdis įvyko birželio 11 d. Baltų studijų ugdymo draugijos (AABS) viceprezidentas dr. F. Oinas padėkojo Baltų studijų institutui už

ženklai užkurs skaitytojui tokį pat lauzą, kurio aš degiau? Bet ir vėl — ar ne per daug to norėti?...

Tavo
Jurgis Jankus

puikų konferencijos suorganizavimą ir pakvietė mokslininkus ir svečius dalyvauti būsimajame — penktoje metinėje Baltų studijų ugdymo draugijos konferencijoje, kuri ateinančiais metais įvyks Chicagoje. Dr. B. Kalnins uždarė konferenciją, dėkodamas jos administraciniam personalui ir jos generaliniam sekretoriui I. Rebane už rūpestingai pakeltą konferencijos organizavimo našą. Dr. Kalnins išreiškė norą, kad trečioji tokia tarptautinė konferencija vėl galėtų už dvejų ar trejų metų įvykti Stockholme, Haesselby pilyje. Kvietė visus dalyvius ir vėl sugrįžti į Stockholmą.

Atgarsiai spaudoje

Pažymėtina, kad abudu pirmąjį draugiškumą, kaip konferencijos delegatams, taip ir svečiams.

Dar vienas svarbus laikraštis Boetberg's Handels och Schoefarts Tidning" idėjo ilgą straipsnį apie Baltų instituto konferencijos progą suruoštą meno parodą, kurioje buvo išstatyti H. Talvik ir R. Kronbergs darbai.

Pažymėtina, kad, be Švedijos lietuvių atstovų, į konferenciją buvo nuvykęs su paskaita kun. R. Krasauskas iš Romos bei svečiais vysk. A. Dekany ir prel. dr. P. Celiešius. J. Pr.

KANADOS PROFESORIUS SOCIALINĖS KOMUNIKACIJOS TARNYBOJE

Marshall McLuhan, Kanados profesorius, kurio teorijos apie elektroninių komunikacijų priemonių galimybes jį išgarsino visame pasaulyje, pakviestas Vatikano socialinės komunikacijos komisijos nariu.

PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- ✓ Low Rates
- ✓ Minimum Expenses
- ✓ We pay 3 1/4 % on escrow accounts

6% - 2 year certificates (Min. \$5,000)
5 1/4% - 1 year certificates (Min. \$1,000)
NUOSIMČIAI ISMOKAMI KAS MĖNESĮ

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court, Cicero, Illinois 60650 — Phone (312) 656-6330
Open Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed.

Mįslinga Šliūpo — Baranauskio bičiulystės užuomina

(Atkelta iš 2 pusl.)

je ir 1892 m., baigęs medicinos mokslus, buvo gydytoju Shenandoahe ir garsiu, net triukšmingu lietuvių veikėju (apie tai galima pasiskaityti ir A. Kučo Shenandoahe šv. Jungio parapijos istorijoje). Su Baranausku jis tada tikrai jo laidos bičiulystės neturėjo. (Tiesa, šia kalta "korektūros klaidos klipsiukas". Kun. St. Ylos rankraštyje yra 1882 m. Red.).

Labai nuostabus yra Šliūpo Baranauskui skirtų eilėraščių paminėjimas. Niekur neteko skaityti, kad Šliūpas būtų rašęs eilėraščius. Tiesa, vienoje savo autobiografijoje jis rašo, kad, gimnazistų būdamas, atostogų metu bandęs versti eilėmis iliadą. Bet tuoju įsitikinęs, jog ne jam "ant Pogazo sparnų lakstyti" ir darbą metęs. Prof. Vaclo. Biržiška, apsiėmęs rašyti Šliūpo biografiją 1950 m., pirmiausia rinko tam reikalingą medžiagą. Jis tosusukub smulkiai suregistruoti Šliūpo raštus iki 1897 m. Tame sąrašė nemini jokio Šliūpo eilėraščių. O

eilės Baranauskui turėjusios būti parašytos iki 1897 m. kada jis tapo vyokupu. Šliūpas jau 1890 m. išleisiose Lietuviškuose raštuose neigiamai atsiliepė apie Baranauską, kaip teisingai kun. Yla pastebėjo. Tad kaip jis galėjo liaupsinti jį eilėraščių.

Šiaip ar taip, du kun. Ylos net su antraštemis paminėti Baranauskui skirti Šliūpo eilėraščiai yra stebinantis jo atradimas ir reikalingas platesnio paaiškinimo. Reikia tikėtis, kad visuomet

jautrus visuomeniniams ir kultūriniams dalykams kunigas patelės "Draugo" skaitytojams paaiškinimą, liečiantį eilėraščių ir aklamai Baranausko ir Šliūpo bičiulystės vaidelį.

18 MODELINŲ NAMŲ BALDŲ

30% iki 50% nuolaidų
Jei pirkti baldus ir išmokėti
SOUTHWEST FURNITURE CO.
3200 S. Western — Tel. GR 6-1421

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters

Nuomola — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS

Virs 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781 (778 2781)

TVOROS, LANGAI, DURYS

STOGELIAI, RINOS.

APKALIMAI (Siding).

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug autapysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir kėtvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PProspect 6-8998

CHRYSLER — PLYMOUTH — IMPERIAL — VALIANT

BALZEKAS MOTORS

4030 Archer Avenue Tel. VI 7-1515

Now . . . A New Service From Balzekas!

AUTO RENTAL Rates From **\$6 Day**

NEW PLYMOUTH: Rates start at \$6 Day, 8c Mile
For Rentals Call Mike Kool at VI 7-1515

Nauji 1973 PLYMOUTH, 2 dr. DUSTER \$2,376.00

Nauji 1973 CHRYSLER 4 durų — nuo \$3,695.00

Daugumas automobilių turi Air Conditioning.

Yra likę keletas naujų 1972 metų 4 durų

PLYMOUTH tik už \$1,864.00

VARTOTI gerame stovyje AUTOMOBILIAI parduodami

URMO KAINA.

Turime naujų ir vartotų STATION WAGON.

Seniausias CHRYSLER prekybininkas Chicagoje

Philomena sako...

DOLERIAI TURI KOJAS, jie greit išsina ir nebegriža. Jūsų doleriaus reikia vado, kad jie nepaklystų.

Jūs jiems patarnaukite, nuneškite į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus saugioj vietoj ir augsti nuosimčiai auklės naują dolerių šeimą. Jūs dirbate, tegul ir jūsų doleriai dirba.

Jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslo ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 South Western Avenue 476-7575

Nauji leidiniai

• **SEJA**, 1973 m. Nr. 1-2. Tautinės demokratinės minties laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Redaguoja Liudvikas Šmulskis, 2523 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Administruoja Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160. "Seja" išėmė 4 kartus mėnuo. Prenumerata 5 dol. Žurnalas iliustruotas nuotraukomis. Straipsnių antraštės ir užsklandos da'l. Broniaus Murino. Šiuo nauju žurnalo numeriu minima 20 metų sukaktis nuo to laiko, kai 1953 m. gegužės mėnesį pasirodė pirmasis "Sejos" numeris iš 1946 metų "Varpo" perspausdintu dr. K. Griniaus straipsniu taiggi minima 53 metų sukaktis nuo Lietuvos Steigiamojo Seimo.

Pastaruoju laiku kiek labiau įsitempus santykiams tarp bendrinų mūsų organizacijų ir pačiose organizacijose tarp jų vadovų bei visuomeninėje veikloje tarp pavienių karštakošių veikėjų, Z. Dailidka savo straipsnyje "Laiškai įkaitusiems atvėsti", be kita ko rašo: "Ar ne pats laikas įkaitusiems atvėsti? Ar nereikia atvėsti galvas ir suprasti, kad, šitaip veikdami, nieko gero nepasieksime, o tik griausime visa tai, ką per ilgą laiką sukūrim darbu sukūrėme. Tasai be didelio reikalo nuolat rodomas principingumas ir kietas nusiteikimas įvairiais antrašteliais klausimais privėlo išnykti, o ir tūlas mūsų veikėjas, vykdamas į susirinkimus ir posėdžius, turi suprasti, kad bendrieji lietuvių tautiniai reikalai yra pirmoje eilėje, ir dėl jų tenka rodyti pakankamai geros valios bei lankstumo, kad išlaikytume tautinę vienybę ir sėkmingai dirbtume bendrą visų lietuvių darbą".

Dr. J. Pajautis pateikia labai įdomios medžiagos apie JAV ambasadoriaus Maskvoje Williamo C. Bullito (1933-1936) artimą pažintį su ano meto Lietuvos atstovu Maskvoje poetu Jurgiu Baltušaičiu.

Pranas Cepėnas, rašydamas apie dr. Vincą Kudirką ir jo kūrybą, paklaša dėmesio vertą minį dabarčiai, kada okupuotoje Lietuvoje šio mūsų rašytojo kūryba teledidama skelbiama mažiaus trūpiniais. Pr. Cepėnas sako: "Todėl reiktų rimtai susirūpinti ir pagalvoti, ką galėtų padaryti Kudirkos kūrybos palikimo reikalu laisvame pasaulyje gyvenę lietuviai."

Jeigu pirmą kartą 1909 m. leidžiant V. Kudirkos raštų rinkinį, buvo aktualu surinkti visus jo raštus, tai dabar būtų svarbesnis reikalas išspausdinti jo parinktųjų raštų tomą ir kiek ilgesnį jo biografiją. Į tokį rinkinį tomą turėtų patekti visi jo originalūs eilėraščiai (ne vertimai), satyros ir svarbesni publicistiniai straipsniai.

Mano manymu, V. Kudirka yra labai nusipelnęs savo raštų liuksusinio rinkinio tomo išleidimo.

Šiuo metu Amerikoje tikrai nebūtų sunku tokią meniską jo raštų rinkinį tomą parengti, tinkamai techniškai apipavidalinti ir išplatinti.

Atsiranda mėcenatų visokiems reikalams, atsiranda lėšų visokioms premijoms, tai neabejojus, kad atsirastų lėšų tokiam V. Kudirkos raštų rinkiniui išspausdinti.

V. Kudirka priklauso visoms srovėms, visų lietuvių gerbiamas, kaip rašytojas, kaip Lietuvos himno autorius, kaip kovotojas dėl Lietuvos laisvės ir dėl lietuvių teisių.

Zinoma, reikia darbo iniciatorių, kad sudarytų darbingą komitetą, surastų tinkamą leidinio redaktorių bei sutelktų tam tikslui lėšų.

Aplamai, ir visa kita, detaliau čia nesuminėta medžiaga "Se-

jos" žurnalas daro neblogą įspūdį. Tik ar ne per daug jo puslapių perkrauti praeitimi, lyg tautinės demokratinės minties darbtyje jau nebėbūtų.

• **NAUJOJI VILTIS**, 1973 m. gegužės mėn. Nr. 5. Politikos ir kultūros žurnalas. Leidžia lietuvių studentų tautininkų korporacija Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga. Redakcinė kolegija: dr. Jonas Balys (pirm.), Aleksas Laikūnas ir dr. Bronius Nemickas. Rankraščius ir knygas pamėnėjimui siųsti: 1105 Chiswell Lane, Silver Spring, Md. 20901. Administracijos adresas: 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata: \$5.00 metams (už du numerius). Atskiras numeris — \$3.00.

Pirmiausia žurnale talpinama paties redaktoriaus dr. Jono Balio paskaitos, pasakytos šiemet Chicagoje Vasario 16-tos proga. Santrauka. Persipausdinamas iš antologijos "Lietuvių poezija iš eilėraščių 1945-1971" Vlado Šlahto eilėraščių "Mano tauta". Grynai kultūrinio pobūdžio šio numerio straipsnis yra Algirdo Budreckio, kur autorius aptaria 1914 - 1915 metais Vilniuje leisto kultūrinio žurnalo "Vairo" turinį ir jo tautišką linkmę. Nepriklausomos Lietuvos ūkinę ir socialinę struktūrą nagrinėja Kazys Nausėdas. Apie lietuvių architektą plačiame pasaulyje rašo Edmundas Arbas. Vytas Alantas kalba apie lietuvių rašytoją istorijos skersvėjusę. Gen. Musteikis recenzuoja gen. Stasio Raškio trečiąjį atsiminimų tomą. Knygos vertinime visų lykšo recenzento noras ir pastangos atsiminimus ir jų autorių sumenikinti. Bronius Nemickas aptaria Bronio Kazlo knygą "The USSR — German Aggression Against Lithuania". J. Balys supažindina su nauja latvių mitologijos tyrinėtojo H. Biezais knyga apie senųjų latvių dievų šeimą. O J. Deltuvis supažindina su drausmės ir mokslo eigos nuostatais šiandieniniame Vilniaus universitete. Idomūs ir margi "Lietuviškosios veiklos" ir "Spaudoje pasivėžgius" skyriai.

• **MŪSŲ VYTIS**, 1972 m. Nr. 3-4. Leidžia Akademinių skautų sąjūdis. Redaguoja Ramūnė Kvilytė, 5747 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja Alfredas Kleinaitis, 9207 S. Sawyer, Evergreen Park, Ill. 60642. Metinė žurnalo prenumerata 5 dol.

Šį kartą "Mūsų Vytis" puslapiuose duodamas pasikalbėjimas su poete Marija Saulaityte. Taipgi amerikiečių vaikų literatūros temomis užkalbinama rašytoja Nijolė Jankutė-Užubalienė. J. Dainauskas recenzuoja gen. St. Raškio atsiminimų trečią tomą. Spausdinamas jau pomirtinis Stasio Žymanto raštas apie Mykolą Biržišką, kaip apie Vilniaus universiteto rektorių okupacijos studijų būklę šiandien rašo Vytautas Bagdanavičius. Idomi ir kita, skautų akademikų veiklą liečianti medžiaga. Žurnalas iliustruotas įvairios šios veiklos nuotraukomis ir Henriko Blyskio pluoštu meniškų fotografijų.

• **EGLUTĖ**, 1973 m. birželio mėn. Nr. 6. Vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išėjioje. Administruoja ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos sėserys. Redakciją sudaro: ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevičienė ir Danguolė Sadūnaitė. Žurnaliuko metinė prenumerata 5 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., 06260.

Leidinyas spausdinamas dviem spalvomis, iliustruotas mūsų dailininkų piešiniais. Puslapiuose

"Naujosios Vilties" viršelis, pieštas dail. Antano Tamošaičio

daug eilėraščių, apsakymėlių ir kt. Neturėtų būti šeimos be "Eglutės".

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1973 m. gegužės mėn. Nr. 5. Leidžia A.F. Skirius. Redakcinė kolegija: D. Mackailienė, Pr. Gasparonis ir V. Prižgintas. Anglų k. redaktorius — Alf. Milukas. Administruoja G. Rukšėnas. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Žurnalo metinė prenumerata 9.00 dol.

Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis ir tiesiog perpildytas mangiausia įvairiausios veiklos medžiaga. Tačiau šį kartą prasmingiausias ir labai įsidėmėtinas pats pirmasis puslapis, kur pasirašas B. R. — inicialiais aptaria lietuvių laikraštiniųkų išėjioje. O straipsnio išvados tokios:

"Trumpai tariant, išėjioje lietuvių žurnalizmas nėra ir negali būti profesija su medžiaginiu atlyginimu, kaip ji normaliai gauna visos profesijos bei amatai. Mūsų žurnalizmas buvo, yra ir liks kažkas kita, negu tik profesija, kažkas daugiau, negu tik profesija. Lietuviškasis žurnalizmas tautinio atgimimo gėdynėje, kaip ir beveik visą laiką išėjioje, buvo ir tebėra — daugiau pašaukimas, pasiaukojimas, duoklė tautiniam gyvastingumui išlaikyti, dovana lietuviško aukuro ugnelę kurstyti, gėlių puokštė tautinės kultūros kūrybai."

"Retorika, patetika, tuščia gražbylystė? Taip, čia gražbylystė. Jeigu lietuviškos spaudos ir rašto žmonės toliau taip gražiai nebebylotų, jeigu vieną dieną mūsų žurnalizmas užsimotų virsti tik profesija, grynai ir praktiškai profesija, jeigu jis atsiskyrų pašaukimo, pasiaukojimo ir tautinės misijos, — tada nebėlis lietuviškos spaudos, o be jos užmirs ir tautinis gyvenimas. Liks kuriam laikui gal tik dvikalbiai parapijų, apdraudos "susivienijimų" ir tūlių draugijų biuleteniai."

"Vienas Amerikos lietuvių laikraščio steigėjas ir redaktorius anksčiau baigė savo gyvenimą, Leidybos 28 psl.

senatvėje pardavinėdamas adatas duonos plutai užsidirbti (nes savo sveikąsias dienas buvo paaukojęs spaudai; neturėjo laiko susitaupyti). Dar neseniai, jau mūsų dienomis, gyvenimą spaudai paaukoję miršta jos bendradarbiai, kurių laidotuvių ir kapo duobei apmokėti reikia parinkti aukų...

Tokie pavyzdžiai iškalbingiau byloja už visas gražbylystes."

• **Moteris**, 1973 m. kovo — balandžio mėn. Nr. 2. Lietuvių moterų žurnalas. Redakcinė kolegija: Nora Kulpačiūnė, Zuzana Daugvainienė, Zita Didžbalienė. Skyrius veda: A. Yčienė, I. Kairienė, E. Krikščiūnienė ir L. Murauskienė. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Leidžia Kanados Lietuvių katalikų moterų draugija. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, M6H, 1A8, Canada. Metinė prenumerata \$5.00, garbės prenumerata \$10.00.

Tai "Aidų" formato (tik puslapių kiek mažiau) kultūros žurnalas, kuriame yra ir ne vien moterims skirtų temų. Žurnalas gražios išvaizdos, daug dailės darbų nuotraukų ir šiaip fotografijų. Šiame numeryje ypač įdomūs poeto ir rašytojo prof. Vinco Mykoliaičio-Putino sesers M. Slavėnienės (gv. Austraičioje) savo vaikystės dienų atsiminimai apie vyresnįjį brolį — klieriką Vincuką. Duodama pora eilėraščių iš Ados Karvelytės neseniai išėjusios knygos "Ne tie varpai", taipgi pateikiama dvejų rumunių poečių (Vernica Porumbacu ir Maria Banus) eilėraščių, lietuvių kalbon išverstų P. Gaudio. Graži užsklanda ir Alės Rūtos eilėraštis "Anti-lyriškai". Irena T. Tamošaitienė parodo, ką žinojo apie Lietuvą septynioliktą amžių gale Lenkijos karališkame dvare gyvenęs airis gydytojas. Apie pasaulio socialinę būklę ir moteris rašo P. Gaudys. Vaiko auklėjimo šeimoje straipsnių seriją tęsia D. Petrutytė. R. Carnier žodžius motinai iš prancūzų kalbos išvertusi E. Krikščiūnienė. Pr. Naujokaitis recenzuoja Ados Karvelytės eilėraščių rinkinį "Ne tie varpai", Pranas Alšėnas rašo apie neseniai mirusią Nobelio premijos laureatę amerikietę rašytoją Pearl Buck. Atvirą laisvą poezijos skaitytojams siūnia Zenta Tenisonaitė. Aktualūs ir gražiai nuotraukomis iliustruoti skyriai: Šeima ir auklėjimas, Moterys pasaulyje, Organizacinė veikla, Madų ir grožio pasaulis, Seimininkų kampeis.

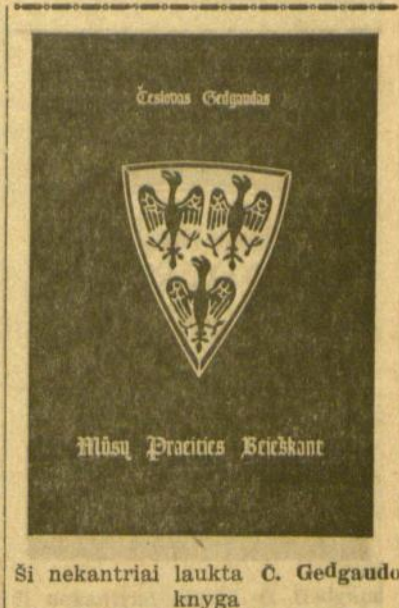
• **PIRMIEJI ŽINGSNIAI**, 1973 m. Nr. 5. Kristijono Doneičio liuanistikos mokyklos Chicagoje mokinių laikraštis. Iliustruotas mokinių piešiniais ir V. Noreikos nuotraukomis. Leidybos 28 psl.

• **PLUNKSNA**. Rochesterio, N. Y. liuanistikos mokykl. vienkartinis leidinys. 1972-73 mokslo metai. Leidybos 28 psl. Mokinių piešiniai, rašiniai ir kūrybos bandymai.

METODISTŲ SEMINARIJA PAKVIETĖ DESTYTOJŲ KATALIKŲ

Salamankos universiteto profesorių kun. J. J. Hernandez Alonso, Ispanijoje dėsiusį ekleziologiją (Bažnyčios mokslą). Jungtinė metodistų seminarija Evanstone pakvietė šį rudenį dėstyti jų mokslo įstaigoje. Kun. prof. Alonso darbas ir Ekuimeninių bei kultūrinių tyrimų institute, Collegeville, Minn.

14 ŠIMTŲ 14
IVAIRIAUSIŲ JUOKŲ
ir "Linksmos Dainos" (eilėraščiai). Abi knygos už \$2.50
JUOZAS RATKUS, 301 Ocean Dr., Miami Beach, Fla. 33139

Si nekantriai laukta C. Gedgaudo knyga

MŪSŲ PRAEITIES BEIESKANT
atskleidžiant daug mūsų senovės papilčių, pagaliau išvydo šviesą. Kie-tais viršeliais 15 dol.

Perlaidas galima siųsti tiesiog autorius:
P. O. Box 5544,
Santa Monica, California 90405

Tai pirmoji solistės GINOS ČAPKAUSKIENES plokštelė,
gaunama pas platintojus ir "Draugo" administracijoje (kaina — \$6.00)
arba šiuo adresu (su persiuntimu — \$6.75)
Enterprises Belle — Art Earg.
P. O. Box 122,
La Salle 650, Que., Canada

PLATINKITE "DRAUGĄ".

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelės pavadinimas	Artistai	Kaina
AURELIA	A. Jūratė Paukštelis	(Stereo) \$5.00
ARIJOS	Stasys Baras - Baranauskas	(Mono) 6.00
DAINOS	Aldona Stempušienė	(Stereo) 7.00
		(Mono) 6.00
DAINOS LIETUVAI	Salomėja Cerienė	4.00
GINA ČAPKAUSKAS dainuoja LIETUVIŲ TAUTINIUS SOKIAI	(Išleido L. Bendr. kultūros Fondas)	(Stereo) 5.00
		(Mono) 4.50
LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYCIOS VĖTAKA NE PASVENTINIMO ISKILMES	(Išleido Liet. Vyčiai)	5.00
OF TOLI TOLI	Philadelphijos Lietuvių choras "Viltis"	(Stereo) 6.00
TOREIVIŲ KELIAI	Modernūs kūriniai, atliekami Tamošino orkestro ir solistų	5.00
	(S. Barcus)	4.95
	N. Ščiukaitė	\$6.00
RADIO VAKARUSKININKŲ DAINUOJA SVAJONIŲ ŽEMĖ	A. Trečiokas	5.00
SILUVOS MARIJOS KOPLYCIOS PASVENTINIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI ŽIRGINĖLIAI	Kvartetas Viltis	(Stereo) 5.00
DAINOS	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys	6.00
GRISIM, GRISIM	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys	6.00
AKVARELE	Pianistė Julija Rajauskas	(Stereo) 6.00
ZIBURĖLIS		
MUZIKA FRANZ LISZT	III-sis	5.00
KETURI AUTORAI: Poezija ir proza: LITERATŪROS VAKARAS	IV-sis	5.00
SEK PASAKĄ	Laima Rastenytė	5.00
ZUIKIS PUIKIS	Grigaitytės ir Tifonėlių šeima	5.00
RINKINYS 25	A. Dvariono muzika	3.00
26	A. Sabanauskas dainuoja	5.00
27	P. Dėdė-Grauzinis-Volteraitė	5.00
28	Karo muz. orkestras ir kiti	5.00
		(Mono) 5.00
LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS	Stasė Klimaitė	(Mono) 5.00
LIETUVIŠKOS GIESMĖS	Algerd Brazis ir Zibuoklės	(Stereo) \$5.00
LIETUVOS SENOS IR NAUJOS DAINOS	Lietuvos Valstyb. Radio Ansamblis	(Stereo) 5.00
LIETUVOS ATSIMINIMAI (Jubiliejaus proga)	Brazis, Zibuoklės, Juodytė	(Stereo) 5.00
SUK, SUK RATELĮ	Vilniaus Tautinis choras ir solistai	(Stereo) 5.00
MES ŽENGIAM SU DAINA	New Yorko Vyrų oktetas	(Stereo) 5.00
MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS DAINUOJAM SU LEONE	L. Juodytė ir gitara	(Hi-fi) 5.00
DAINŲ IR ARIJOS	Brazis, Zibuoklės, Juodytė	(Hi-fi) 5.00
VASARIO 16. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 50 METŲ MINĖJIMAS	Janina Nemeikaitė-Armonienė	(Stereo) 5.00
	L. Stukas, Zibuoklės, Rūtos ir parapijų ansambliai	(Stereo) 5.00

(Illinois valstybės gyventojai prie tų kainų pridėkite 5% taksų mokesčiams ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS EKSKURSIJA Į EUROPA

organizuojama šiais metais rugs. 4-18 d.d., pačiu gražiausiu metu Europoj — praėjus karščiams, prieš rudens žvarbas.
BUS APLANKYTA LONDONAS — PARYŽIUS — ROMA
Ekskursija organizuojama su JAV LB CV pritarimu ir raginiu visiems lietuviams joje dalyvauti.

Europoje ekskursiją globos LB vadovai ar atstovai:

LONDONE — Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga (Z. Juras)
PARYŽIJE — LB Prancūzijos Krašto Valdybės Pirm. Kun. J. Petrošius
ROMOJE — Prelatas A. Jonušas

Į ekskursijos kainą įskaitoma kelionė lėktuvais, viešbutiai, maistas daugumoje vietų, įdomesnių vietų lankymas (daugumoje su lietuviškais paaškinimais) ir kt.

Prašykite brošiūros su kainorąšiu ir pilnomis informacijomis. Kelionės kaina bus apie 100 dol. pigesnė, negu panašios kelionės, gaunamos per kitas organizacijas.

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
ROMAS KEZYS, Pres.
2129 Knapp St.
Brooklyn, N. Y. 11229
Tel. (212) 764-3300

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%
Mokamas už dviejų metų Certifikatų sąskaitas. Minimum \$5,000.00
5%
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS
PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

Kultūrinė kronika

Nauja Antano Maceinos knyga

Mūsų kūrybingasis filosofas prof. Antanas Maceina parašė naują veikalą "Krikščionis pasaulyje", kur svarstoma pasauliškio vaidmuo išganymo istorijoje. Veikalas trijų dalių: 1) Pasauliškio problema. Čia svarstoma dvasiško ir pasauliškio dialektika, pasauliškio esmės iškryšimas; 2) Pasauliškio pasitvirtinimas — jis kaip sakralinė sąvoka, kultūra kaip sakralinė pasauliškio tarnyba, kultūrinė tarnyba Dievo karalystėje; 3) Pasauliškio veiksmas — pasaulyje ir Bažnyčioje. Knyga jau surinkta "Draugo" spaustuvių. Leidžiama serijoje "Krikščionis gyvenime".

San Francisco simfoninio orkestro gastrolės Vilniuje

Praėjusį savaitgalį Vilniuje koncertavęs San Francisco simfoninis orkestras tenykštėje lietuvių spaudoje vertinamas labai palankiai. Muzikos kritikai jį priskiria prie pačių geriausių pasauliųjų pasaujų. Nemažai dėmesio skiriama ir orkestro dirigentui Seifui Ozawai. Jis pažįstamas ir čekiečiams iš vasaros muzikos festivalių Ravinio parke. Amerikoje Ozawa dėl savotiško dirigavimo ne kartą buvo susilaukęs ir tam tikrų prieštarių, nes ne vienu atveju jo dirigavimas tampa kome moderniu išraiškos šoku. Vilniečiams toks jo dirigavimo stilius buvo tikra naujiena. Lietuviams recenzentams

jis tiko prie šių laikų kompozitorių muzikos, bet nesiderino su Brahmsu ar Čaikovskiu.

Antano Petrikonio paroda Chicagoje

Šio žikagiečio dailininko paroda birželio 22 d. atidaroma The Covenant Club of Illinois galerijoje, 10 North Dearborn St., pristatant dailininką kaip "The Artist-of-the-Month in our Gallery". A. Petrikonio tapybos paroda šioje galerijoje vyks iki liepos 20 d. Pagerbiant dailininką, galerijoje ruošiamas ir priėmimas birželio 25 d. (pirmadienį) nuo 4 val. 30 min. popiet iki 7 val. vak.

Teologo ir pedagogo veikalas

Jau šį mėnesį išspausdės išėjus naujas prof. dr. Jono Gutausko veikalas "Dievas šiandien". Kun. J. Gutauskas yra teologijos ir pedagogikos mokslų daktaras, šiose srityse rašęs periodikoje ir pasireiškęs atskirais leidiniais. Šiame 283 psl. veikle jis ngrinėja Dievo sampratą, pateikia jo buvimo įrodymus, psichologiskai analizuoja sielos būseną žmogaus su Dievu ir liūdumą žmogaus be Dievo. Išryškindamas ateizmo grėsmę, jis svarsto tikinčiųjų misiją moderniuose laikuose, apimdamas dialogą su ateistais. Aptaręs Dievo savybes, jis išskiria Dievo buvimo liudijimą gamtoje, tautų širdyje, istorijoje, sąžinėje, šventųjų ir mistikų gyvenime, stebukuose ir pranašystėse. Knygą leidžia "Krikščionis

Pranas Gauguin

Kammerblot XII

Gyvenime". Jos mecenatas kun. V. Puidokas. Gaunama "Drauge".

ETHNOLOGIA EUROPAEA

apie baltiškuosius valgius

Sigurdo Erixono įkurtajame tautpauginiame Ethnologia Europaea žurnale, V tome (Goettingen 1972 m.) atspausdinta prof. Dr. Gustavo Raeniko iš Stockholmo studija "Ethnologische Nahrungsforschung in den Baltischen Staaten" (Baltijos valstybių etnologiniai maitinimosi tyrimai). Tame 13 puslapių straipsnyje žinomasis etnologas nagrinėja pasiimtą temą nuo seniausių laikų, paskirdamas puslapį ir Lietuvai. Autorius remiasi 1937 metų "Gimtojo Krašto" medžiaga, Juozo Lingio ir V. Miliaus vėlesniais lietuviškiems, švediškiems ir rusiškiems straipsniais. Pastebi, kad iš sovietinės Lietuvos tyrimų duomenų jam buvę maža. Rašoma apie tradicinio maisto gamybą, kaimiškąsias virtuves ir jų inventorių. Autoriaus pastebėta, kad Amerikoje išleistoji Lietuvių Enciklopedija duodanti vertingos medžiagos jo temai. Daugiausia vietos skirta Estijai.

(j. gbt.)

Etnografo Klemenso Čerbulėno disertacija

Šių metų pradžioje jau daugelio veikalų autorius Kl. Čerbulėnas Vilniuje baigė daktarinę disertaciją senųjų Lietuvos kaimų ir sodybų klausimu. Kada būsiąs disertacijos gynimas, dar nežinoma. Tuo metu yra atspausdintas autoreferatas rusų kalba, bet jo nesiunčia ir užsienius. Žinovo nuomone, toji lietuviška disertacija esanti puikus didelis veikalas, su daugybe fotonuotraukų, brėžinių ir piešinių. Atrodo, kad tema taip sąžiningai išnagrinėta, kad vargu ar begalima būtų ką nors pridėti. Autorius, dirbdamas Mokslo akademijos Statybos ir architektūros institute, yra skersai ir išilgai išvažinėjęs Lietuvą, panaudojęs ne tik literatūrą, bet ir prieinamą archyvinę medžiagą. Kl. Čerbulėnas yra gimęs 1912 m. Biržų apskrityje, baigęs Biržų gimnaziją ir 1941 m. Vilniaus universitetą. Jo diplominis darbas "Kaime skrymos Užnemunėje" buvo atspausdintas V. D. Kultūros muziejaus metraštyje 1941 metais. Yra paskelbęs keletą lietuviškosios namotyros ir etnografijos studijų.

(j. gbt.)

Poems", gamtamokslis — G. B. Schaller už "The Serengeti Lion", vertimų — A. Mandelbaum už "The Aeneid of Virgil."

DABARTIES MENO MUZIEJUS Vatikane

Nuo birželio 23 d. Vatikane atidarytas dabarties meno muziejus, kuriame bus Europos ir Amerikos meno kūrinių. Iš 65 to muziejaus galerijų net 12 bus skirta Amerikos menui. Amerikiečių Kennedy galerijoms yra pavesta tam naujam Vatikano muziejui supirkti dabarties Amerikos dailininkų 600 kūrinių. Visų pirma interesuojamasi paveikslais, vaizduojančiais dvasines ir religines vertybes. Iki šio jau išleista 500,000 dolerių pirkti Amerikos meno kūrinių. Daugiausia tai vis dovanos amerikiečių geradarių. Naujasis muziejus bus vadina muose Borgia rūmuose, arti Sistino koplyčios. Amerikiečių darbus Vatikano muziejui parūpina L. Fleischman, minėtų Kennedy galerijų direktorius. Spauldoje skelbiama, kad jį užangažavo du Vatikano dignitoriai: vysk. P. Marcinkus ir popiežiaus sekretorius P. Macchi.

IŠTEISINO REDAKTORIU

Jugoslavijos katalikų savaitraščio redaktorius kun. Zivko Kustick buvo apkaltintas skelbęs netikras žinias apie Bažnyčios persekiojimą Jugoslavijoje ir netiksliai informavęs apie komunistinius kraštus, tačiau Jugoslavijos teismas jį išteisino.

BAISIOJI STATISTIKA

JAV-se per metus nusižudė apie 23,000 žmonių. Savijudybė yra dešimtoji savo gausumu mirties priežastis JAV-se. Daugiausia mirčių būna dėl širdies sutrikimų, vėžio, apopleksijos, nelaimingų atsitikimų, gripo, cukrinės arteriosklerozės, kepenų cirozės, bronchito ir astmos.

MOTERIS — VYSKUPIJOS LAIKRAŠCIO REDAKTORE

Kathleen M. Graham, 26 m. amžiaus moteris, pakviesta redaguoti Wilmingtono, Delaware vyskupijos laikraštį "Delmar-

va Dialog". Anksčiau K. Graham yra buvusi Baltimorės r. Catholic Review redakcijos na-

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3246 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS, RADIO
IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI.

HIGH RATES

5% Per Annum Passbook Accounts	PAID QUARTERLY —AT—	6% Per Annum \$5000 or more Certificates 2 year min.
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N HIGHEST RESERVES		
4071 Archer Avenue (West of California Ave.)		
Chicago, Ill. 60632		
TEL. — LA 3 - 8248		

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —
TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai MAZEIKA & EVANS

6345 SO. WESTERN AVE.
TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽNOMAS VIENTAS
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Tryns Moderniškos Kopyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

Laidotuvių Direktorai

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. RYpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

ROCKWELL FURNITURE COMPANY
2615 W. 63rd St., CHICAGO, ILL. Tel. 925-1711
4721 Main St., Lisle, Ill. Tel. 964-9797
RAY KATCHE (Kacinskas) FURNITURE INTERIORS

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikais visas mūsų apylinkes. Dėkojame jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00
Frank Zogas, President

5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

LIETUVĖ, GYVENANTI JAPONIJOJE

Pasikalbėjimas su M. Tūbelyte — Kalmanienė

JUOZAS PRUNSKIS

Jau dveji metai, kai Kobi miestas, Japonijoje, ne oli Osakos gyvena buvusio Lietuvos min. pirm. J. Tūbelio dukte Marija Kulmanienė, kurios vyras yra chemijos inžinierius ir ten susijęs vadovauti gamybai skysto oro, naudojant erivių eksperimentuose, pramonėje ir ligoninėse.

Marija buvo atvykusi aplankyti savo motinos Jadvygos Tūbelienės, dabar įsikūrusios Miami Beach. Čia teko su ta reta viešnia iš Japonijos pasikalbėti.

Paklausta apie gyvenimo sąlygas tame krašte, ji pasakojo:

— Gyvenimas ten brangus. Oro tarša ypatingai didelė, nes kraštas supramontintas ir tirstai apgyventas. Laikraštį nuolat skaitai pranešimus apie apsinuodijimus dėl užteršto vandens, oro, žuvų. Žmonės ypač miršta nuo žuvų, kuriose dėl vandens taršos yra patekusių nuodingų medžiagų. Kelioose — automobilių spūstis. Tas pats ir prie jūros, jeigu bandai nuvykti į paplūdimius. Kol nusistumi, kol grįžti, sugaišti daug laiko — tokia keliaujančių gausa. Japonams labai reikia erdvės.

— Kuria kryptimi dabar vystosi japonų santykiai su Kinija?

— Japonai lankstosi kinams. Jiems kiniečiai imponuoja. Iš kiniečių yra perimtas raštas, menas, o dabar nori išplėsti ir prekybinius santykius. Daugelis japonų dabar mokosi kinietiskai — iš dalies dėl biznio, iš kitos pusės — mada.

— Kaip Rusijos atžvilgiu?

— Japonai rusų atžvilgiu šalti ir įtarantieji. Japonijos idealas buvo apjungti Azijos valstybes savo vadovybėje. Iš dalies ir dabar yra tas linkimas. Rusiją laiko pavojinga konkurente.

— O kaip japonai laikosi Amerikos atžvilgiu?

— Nemėgsta visų kitataučių. Amerika ankščiau japonams labai lankstėsi dėl atominėmis bombomis sunaikintų Nagasaki ir Hirosimos, bet kai Amerika pareikalavo, kad prekyboje būtų abi pusės lygybė, ypač, kai Japonija pasidarė tokia ūkiškai stipri, jaučiamas, kad japonams nebereikalinga protekcija. Dabar ir japonai ėmė darytis priešiškesni. Apkritai, japonai nemėgsta visų neazijatų. Kartą japonas savo taksiu pavežė mano vyrą, bet atsisakė imti pinigų, sakydamas, kad jis nenkenčia amerikiečių ir nenori jų pinigų.

Iš kitos pusės — japonai noriai mokosi angliškai. Pamatę kitatautį — atbėga, bando "praktikuotis" angliškuose pasikalbėjimuose.

Šiaip japonai sąžiningi. Jei pamirši ką, tai vysis kelis blokus, norėdamas atiduoti. Duodamas gražą — geriau perduos, negu neduos. Japonai visi išdidūs.

Japonijoje tarnautojo padėtis

muo toks reglamentuotas gyvenimas, kad pernai, apklausus jaunuolius, arti 90 proc. pasisakė norį gyvenimą užsieny. Visų japonų išsvajota šalis — Australija, nes ten daug erdvės, ne taip jau toli nuo Japonijos.

— Kaip su komunizmo pavojumi?

— Atrodo, kad tai visai neaktualus dalykas. Visų dėmesys gamyboje ir prekyboje, kad pralenktų Ameriką. Karą pralaimėję militariškai, dabar nori pasiekti pergalės ekonominėje srityje.

Japonai dabar taip gerai gyvena, tiek turi pinigų, kad komunizmas jiems neaktualus.

— Gyvenant Azijoje, kaip atrodo kinų-rusų karas?

— Man neatrodo, kad karo galimybės būtų didelės. Japonijoje

henumatoma greito rusų-japonų karo. Gal taip ir geriau. Dabar Kinija ir Rusija iš dalies viena kitą neutralizuoja, o jei liktų kuri viena nugalėtoja, būtų daugiau pavojaus.

— Kaip vystosi japonų kultūrinis gyvenimas?

— Yra daug rašytojų. Japonai daug skaito, domisi savo praeitimi, bet, atrodo, daugiausia dėmesys koncentruojasi į ūkinę sritį. Japonai domisi ir menu. Kai buvo Gojos paroda, aplink muziejų buvo kelios eilės, o kiekvienoj eilėj penki žmonės. Laikdami įeiti stovėjo po kelias valandas. Renoiro kūrinių parodos metu buvo eilės per kelis kvartalus.

(Pažymėtina, kad pati M. Tūbelytė yra dailininkė, ir Japonijoje buvo jau dvi jos individualios parodos: Osakoje ir Wakayamoje).

— Kaip su japonų religiniu gyvenimu?

— Yra daug šinto ir budistų šventovių. Vyresnieji jas gausiai lanko. Tėvams įtikdami, ateina ir jaunimas, bet jų tarpe daugiau abejingumo.

Būdo atžvilgiu japonai yra gana neurotiška tauta. Žiūrėk, vyras išvarė iš tarnybos, žmona su vaikais gula po traukinį. Vyras didesniai nepasisekime automobilis įsiverčia į vandenį. Baisus susigrūdinas, daug įtampos.

— Kaip su drabužiais?

— Senos kartos žmonės daugelis nešioja kimoną. Jaunos japonės svajonė — turėti dailų kimoną. Pradedta taupyti nuo 15 m., o kainuoja jie po kelis šimtus dolerių. Kai mergaitė eina su berniuku į restoraną, ji stengiasi

pasipuosti kimonu. Į darbą eina europietiškais drabužiais. Mūsų tarnaitė, dar neturinti kimono, eidavo į mokyklą mokytis, kaip užsidėti kimoną.

Nuvykę į kurortą, vasarotojas ar vasarotoja, kambary randa kimoną. Juo dėvi ir vyrai, ir moterys, eina į gatves.

Japonų virtuvėje paprastai mažai verdama. Daržovės, žuvys smulkiai kapojamos ir valgomos nevirtos. Bet papuošia su ryžiais, skanu.

— Kokį vaidmenį vaidina televizija ir radijas šeimose?

— Kaip ir čia. Visi sėdi kaip prisiklijavę. Spalvota televizija ypač gera.

— Kaip su japonų vedybomis?

— Parenka poras tėvai ir daugumas jaunimo tam pasiduoda. Japonams net nelabai žinomas posakis "Aš tave myliu". Jaunimas mano, kad tėvai geriau suprantą parinkdami.

Moterys visai neturi socialinio bendravimo. Vyrų svečiuose kalbasi, bet japonės sėdi pakrašty ir užsidengusios burną pakikena.

Japonai vyrai geria ir greit pasigeria. Geria savo "sakę" — stiprą vyną. Gatvėse gausu girtų.

Policija gal pati geriausia Japonijoje. Turi geriausius įrengimus, išaiškina apie 90 proc. nusikaltimų. Girtus vairuotojus labai griežiai.

Gatvėse saugu. Galima ir naktį vaikščioti.

SUSIRŪPINKIME MŪSŲ PENSININKAIS

O. ROZNIKIENĖ

Lietuvių Moterų fed. Chicago klubo darbingų metų pasikūtinis šio sezono narių susirinkimas įvyko birželio 10 d. Jaunimo centro patalpose. Klubo pirm. K. Leonaitienė ne per gausiai susirinkusioms paaiškino nenumatytas aplinkybes, kurios vertė šį susirinkimą kiek pavėluotai sukviešti. Svarbiausia šios dienos darbotvarkės dalis — Aldonos Rimienės išsami paskaita apie Socialinio draudimo naujus planus vyresnio amžiaus piliečiams — pensininkams padėti — 1973 m. liepos 1 d. įvyksiančius pakeitimus Medicare srityje ir 1974 m. sausio 1 d. viešosios šaltos bei socialinio draudimo srityje.

1971 m. Baltuose Rūmuose vienos konferencijos metu atkreipas dėmesys į vyresnio amžiaus piliečių problemas. 1972 m. pasirašytas Akcijos agentūros steigimo aktas vyresniųjų vargū sumažinti.

(Ši paskaita netrukus bus išspausdinta "Moterų gyvenime"). Vargan patekusių ir vis patenkančių asmenų šiame krašte daug. Jų netrūksta ir lietuvių tarpe. Kitas ir nežino, kad daugeliu atvejų vyresnio amžiaus žmogui, į sunkumus patekusiame, padėti yra paruošti tam tikri įstatymai. Tik reikia su jais susipažinti ir teisėtai pasinaudoti. Įstatymai aiškina atvejus ir nurodo būdus, kaip ir kur atitinkama parama suteikiama (socialinė, pinigine ar medicinos). Raginama tautybių grupes naujais planais susidomėti ir vieni kitiems savanoriškai padėti. 1972 m. Amerikoje prasidėjo savanorių pareigūnų apmokymas — su naujais įstatymais supažindinimas. Šis sąjūdis plečiasi, o planai vis keičiami ir gerinami. Ne kartą tenka sutikti žmogų, ne tik materialinių nepreteklių varginamą, silpnos sveikatos, bet ir skaudžiai dvasiniai išgyvenantį, vienišą, nelaimingą, kuriam moralinė parama ypač yra reikalinga.

Prelegentė paaiškino ir apie nemokamo maisto pristatymą į namus, iš ligoninės išėjus, apie įvairius papigimimus su medicare kortele, taip pat ir apie pagalbą ligonijai savo namu priimančiai arba pas jį nuėmiant. (Dažnu atveju už tai atlyginama). Viso šio

Chicago Lietuvos moterų klubo garbės pirmininkė, Lietuvos gener. konsulė Juzė Daužvardienė (pirmoje eilėje kairėje) ir klubo pirm. Irena Zibienė. Stovi 50 metų klubo jubiliejaus reng. pirm. ir išd. Aldona Torokienė (kairėje) ir 1973 m. Gintaro baliaus reng. pirm. Kristina Austin-Aukštikalnienė

sąjūdžio tikslas — nepalikti vienų, seno amžiaus sulaukusius, asmenų.

Būtų gera, kad ir mes lietuvių, kiek kas galime, prie šių gražių darbų prisidėtume. Pritardami šiai kilniai idėjai, kad kurie

mūsų tautiečiai Chicagoje, susipažinę su įstatymais, savanoriškai įsijungė į šį sąjūdį. Jie pasiryžę padėti patarimais, ir informacijomis. Savanoriai pareigūnai Chicagoje yra Aldona Rimienė, Mikas Reklaitis ir Vytautas Račkauskas.

Buvo klausimų, į kuriuos A. Rimienė maloniai atsakinėjo ir plačiau aiškino. (Jos tel. VI-7-6184)

Po paskaitos prieita prie kitų darbotvarkėje numatytų klausimų. Vicepirm. E. Velbasiene per-

skaitė praeito susirinkimo protokolą, kuris be pastabų buvo priimtas. (Sekretorė E. Songinienė vieši Europoje).

Pirm. K. Leonaitienė, šiek tiek trumpindama, pranešė apie praėjusių metų atliktus darbus (kultūrinės popietės, velykinį stalą, abiturientų ir abiturienčių pobūvį, apie gautus iš LMF Centro valdybos raštus, sveikinimus ir kt.). Idomus pranešimas apie GFWC konvenciją, įvykusią birželio 4 d. Baltimorėje, kur buvo perskaitytas iš Chicago klubo sveikinimas, savo turiniu atkreipęs dėmesį didelio skaičiaus įvairių tautybių delegacijų. Centro valdyba nepaprastai tą vertina, nes tai prisideda prie lietuvių vardo garsinimo.

Darbotvarkėje numatytų kitų pranešimų — pinigines apyskaitas, revizijos komisijos parengimą, pastebėta, kad esama asmenų, neskiriančių L.M.K. Federacijos nuo kitos moterų organizacijos, kuri kasmet ruošia Chicagoje "Gintaro" balius mergaitėms debiutantėms. Todėl buvo girdėti nemalonių atsiliepimų dėl konkurencijos. Būtų gera ir naudinga, kad abejojantieji arčiau susipažintų su vienos ir kitos organizacijos tikslais ir jų ruošiamų pobūvių siekiais. (Abiejų organizacijų tikslai gražūs).

Pasitūlymas mūsų klubui suruošti išvyką autobusu į Union Pier liepos 1 d. visų maloniai sutiktas. Vyktime tik vienai dienai. Registruoti jau dabar galima pas valdybos nares. Kviečiami ir svečiai.

Ir taip, gerokai šios dienos karštos saulės įkaitintos, bet karvute atsigavusios, klubo narės prieštostogiškai susirinkimą baigė su geriausiais linkėjimais — iki pasimatymo.

Chicago Lietuvos moterų klubo stipendininkės

Chicago Lietuvos moterų klubas šiais metais skiria keturias po \$500 stipendijas. Jos bus įteiktos tradiciniame Gintaro baliaus, kuris įvyks Olympia Fields Country Club patalpose birželio 24 d. (rytoj). Šios keturios lietuvių yra jų stipendijų laimėtojos.

Adelė Hermanaitė yra dukterė Martos ir Emilio Hermanų. Rudenį ji pradės studijuoti Concordia mokytojų kolegijoje. Ten pasirodė būti pradžios mokyklų mokytoja. Kai lankė Gage Parko aukšt. mok., ji priklausė tokiems klubams ir organizacijoms: Amerikos būsimųjų mokytojų klubui, Tarptautinei garbės draugijai, mokslo, Mokytojų pagalbiniam klubui ir modernių šokių klubui.

Priklauso Ziono evangelikų parapijai, kur dalyvauja chore ir jaunimo organizacijoje. Taip pat ji mokytoja sėkmingai mokytoja parapijos mokykloje ir dalyvauja visose bažnyčios veiklose.

Ramutė Plioplytė, Vaclovo ir Vincentos Plioplytė dukterė, yra baigusi Marijos Aukšt. mok. su garbės pažymiais. Dabar ji studijuoja sociologiją Chicago universitete Vėliau ji pasiryžusi dirbti socialinės tarnybos administracijoje arba pa-

sirinkti kitą specialų mokslą. Dalyvauja Lietuvių akademikų skautų veikloje ir yra viena redaktorių Pasaulio Lietuvių Jaunimo žurnalo. Kiekvieną šeštadienį duoda privačias pamokas lietuviškai nemokantiems. Bo to mokytoja lietuvių šeštadieninėje mokykloje.

Daiva Petersonaitė, Stasės ir Richardo Petersonų dukterė, gyv. Brighton parke, Chicagoje, baigė Nek. Prasišėjimo mokyklą, visą laiką buvo mokinių garbės sąrašuose.

Šįmet baigia Pedagoginį lituanistikos institutą. Buvo Rūtos būrello vicepirmininkė, veikli ateitininkė. Šoka Grand'ea tautinių šokių grupėje, žaidžia mergaičių žarnos krepšinio komandoje. Buvo Marijos mokyklos literatūrinio laikraščio "Sąrendipdy" ilustratorė, II Jaunimo kongreso sekretorės komisijoje ir Jaunimo kongreso ir Mokytojų studijų stovyklose. Moko piano studijoje.

Primta į Illinois universiteto Meno ir architektūros kolegiją, kur žada studijuoti architektūrą. Būdamas aukštesniojo mokykloje, išlaikė 4 universitetinius egzaminus ir priklauso universitetinį kursą aukšt. mokykloje, jau laikoma antro kurso studente.

Irena Seibutytė yra Edvardo ir Levutės Seibutų dukterė. Ji lankė Illinois universitetą (Chicago Circle Campus) ir ten studijuoja biologiją. Kitais metais ji planuoja lankyti Illinois universiteto Medical Center, kur studijuos medicinos technologiją. Ji priklauso akademikų skautams, šiais metais ji baigė Pedagoginį lituanistikos institutą, o kitais metais mokys lietuvių kalbą šeštadieniais. Ji yra universitetinė garbės sąrašė. Mėgsta meną ir piešia aliejiniais dažais.

L. M. Fed. Chicago klubo išvykos dalyvių grupė praėjusiais metais Gintaro vasarvietėje.